

ҚОНУНИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН ДАР БОРАИ САНАДҲОИ МЕҶЁРИИ ҲУҚУҚӢ

(Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, с. 2017, №5, к. 1, мод. 271)

(Қонуни ҶТ аз 19.07.2019 № 1632, аз 23.12.2021 № 1820, аз 03.01.2024 № 2024)

Бо қарори Маҷлиси намояндагони

Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон

аз 12 апрели соли 2017 № 731

қабул карда шуд.

Бо қарори Маҷлиси миллии
Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон
аз 18 майи соли 2017 № 397
чонидборӣ қарда шуд.

БОБИ 1. МУҶАРРАРОТИ УМУМӢ

Моддаи 1. Мавзӯи танзим ва доираи амали Қонуни мазкур

1. Қонуни мазкур муносибатҳои ҷамъиятиро дар самти фаъолияти ҳуқуқэҷодкуни танзим намуда, принсипҳои асосӣ, мағҳум, намуд, низом, таносуби байни санадҳои меҶёрии ҳуқуқӣ, эътибори ҳуқуқӣ, тартиби умумии таҳия, экспертиза, қабул, интишор, баҳисобигӣ, бақайдигирӣ давлатӣ, амал, тафсир, мураттабсозии онҳо ва роҳҳои ҳалли ихтилофоти ҳуқуқиро муайян мекунад.

2. Ҳусусиятҳои таҳия, тасдиқ, қабул, бақайдигирӣ, мавриди амал қарор додан, интишор, тағиیر додан, ворид намудани илова, қатъ кардан ё боздоштани амали намудҳои алоҳидаи санадҳои меҶёрии ҳуқуқӣ, ҳамчунин бо Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, дигар санадҳои меҶёрии ҳуқуқие, ки фаъолияти мақомоти давлатӣ (шахсони мансабдори онҳо)-ро дар соҳаи фаъолияти ҳуқуқэҷодкуни танзим мекунанд, муайян қарда мешаванд.

3. Қонуни мазкур муносибатҳои зеринро танзим намекунад:

- тартиби қабул, ворид намудани тағииру иловаҳо ва қатъ намудани амали Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон;

- тартиби ба имзо расонидан, тасдиқ (ратификатсия), тасдиқ, ҳамроҳшавӣ, бақайдигирӣ, интишор, иҷро намудан, бекор кардан (денонсатсия) ва боздоштани амали шартномаҳои байналмилалии Ҷумҳурии Тоҷикистон;

- тартиби қабул, ворид намудани тағииру иловаҳо ва қатъ намудани амали санадҳои меҶёрии доҳилӣ (локалӣ) (Қонуни ҶТ аз 19.07.2019 № 1632);

- оид ба дигар санадҳои меҶёрии ҳуқуқӣ, ки дар Қонуни мазкур пешбинӣ нашудаанд.

Моддаи 2. Мағҳумҳои асосӣ

Дар Қонуни мазкур мағҳумҳои асосии зерин истифода мешаванд:

- **санади меҶёрии ҳуқуқӣ** - хуччати расмии шакли муқарраршуdaeest, ки бо роҳи раъйпурсии умумиҳалқӣ ё аз ҷониби мақомоти давлатӣ ё ҳудидоракуни шаҳрак ва дехот ё шахси мансабдори ваколатдори давлатӣ қабул гардида, ҳусусияти умумиҳатмӣ дорад ва меҶёрҳои ҳуқуқиро муқаррар менамояд, тағиир медиҳад ва ё бекор мекунад;

- **умумиҳатмӣ будани санади меҶёрии ҳуқуқӣ** - иҷрои ҳатмии санади меҶёрии ҳуқуқии бо тартиби муқарраршуда қабулгардида ва мавриди амал қарордодашуда аз ҷониби ҳамаи мақомоти давлатӣ, мақомоти ҳудидоракуни шаҳрак ва дехот, шахсони мансабдор, шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ;

- **қонунгузорӣ** - санадҳои меҶёрии ҳуқуқие, ки муносибатҳои ҷамъиятиро дар маҷмӯъ ё дар соҳаи муайян танзим мекунанд;

- **низоми санадҳои меҶёрии ҳуқуқӣ** - маҷмӯи санадҳои қонунгузорӣ, санадҳои ҳуқуқии байналмилалие, ки Тоҷикистон онҳоро эътироф кардааст ва санадҳои меҶёрии ҳуқуқии зерқонунӣ, ки қувваи ҳуқуқӣ, ягонагӣ, гурӯҳбандӣ ва мутобиқатии онҳоро таъмин мекунад;

- **санадҳои қонунгузорӣ** - Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, қонунҳои бо роҳи раъйпурсии умумиҳалқӣ қабулгардида, қонунҳои конститутсионӣ, кодексҳо ва қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- **санадҳои меъёрии ҳуқуқии зерқонунӣ** - санадҳои меъёрии ҳуқуқие, ки дар асос ва барои иҷрои санадҳои қонунгузорӣ ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии қувваи бештари ҳуқуқидошта қабул мешаванд (*Қонуни ҶТ аз 03.01.2024 № 2024*);
- **ҳуқуқи ташаббуси қонунгузорӣ** - аз тарафи мақомот ё шахсони мансабдори муайяннамудаи Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон расман ба баррасии мақоми қонунгузор пешниҳод намудани лоиҳаи қонун ё таклифҳои қонунгузорӣ;
- **фаъолияти ҳуқуқэҷодкуни** - фаъолияти расмии субъекти ҳуқуқэҷодкунанда оид ба таҳия, қабул, интишор ва қатъи амали санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ;
- **субъектҳои ҳуқуқэҷодкунанда** - ҳалқи Тоҷикистон, мақомоти давлатӣ, мақомоти худидоракуни шаҳрак ва деҳот, шахсони мансабдор, ки ҳуқуқи амалӣ намудани фаъолияти ҳуқуқэҷодкуниро тибқи санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ доранд (*Қонуни ҶТ аз 03.01.2024 № 2024*);
- **техникаи ҳуқуқэҷодкуни** - қоидаҳои таҳия, қабул ва ворид намудани тағииру иловаҳо, тафсир, интишор, мураттабсозӣ, мавриди амал қарор додан, боздоштан ва қатъи амали санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ;
- **санади тафсири расмӣ** - ҳуччати расмии мақоми ваколатдор, ки дар он мазмуни санади меъёрии ҳуқуқӣ ё муқаррароти меъёрии он шарҳ дода мешавад;
- **иҳтилофи санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ** - муҳолифат ё номувофиқатии байни меъёрҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқие, ки ҳамон як муносибати ҷамъиятиро танзим мекунанд;
- **норасоӣ дар қонунгузорӣ** - ҷой надоштани меъёри (меъёрҳои) ҳуқуқӣ дар санади меъёрии ҳуқуқӣ ё набудани санади меъёрии ҳуқуқии танзимкунандаи муносибатҳои ҷамъиятии даҳлдор, дар ҳолати ошкор гардидани талабот ва зарурати танзими меъёрии ҳуқуқӣ, ки аз шарту моҳияти мазмуни низоми ҷории ҳуқуқии давлат ва принсипу меъёрҳои ҳуқуқи байналмилалӣ бармеоянд;
- **мураттабсозии санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ** - фаъолият оид ба тартиб овардани санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва ба низоми ягонаи таркибан мувофиқашуда даровардани онҳо;
- **қувваи ҳуқуқии санади меъёрии ҳуқуқӣ** - ҳусусияти эътибори расмӣ ва умумиҳатмӣ пайдо намудани санади меъёрии ҳуқуқӣ, имконияти танзими меъёрии ҳуқуқии муносибатҳои ҷамъиятий, оқибатҳои ҳуқуқии он барои иштирокчиёни муносибатҳои ҳуқуқӣ, инчунин таносуби байнҳамдигарии он бо дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ;
- **қиёси қонун** - бинобар набудани меъёрҳои қонуни танзимкунандаи муносибатҳои ҷамъиятий нисбати онҳо татбиқ намудани меъёрҳои қонуне, ки муносибатҳои ҷамъиятии шабехро танзим менамояд;
- **қиёси ҳуқуқ** - бинобар набудани меъёрҳои қонунгузории танзимкунандаи муносибатҳои ҷамъиятий ва меъёрҳои шабеҳи он нисбати муносибатҳои ҷамъиятий татбиқ намудани принсипҳои умумиэътирофшудаи ҳуқуқ, мазмуни қонун, талаботи бовиҷдонӣ, хирад ва адолат;
- **таҳлили таъсири танзимкуни** - дар асоси далелҳои воқеӣ муайян намудани оқибатҳои мусбат ва манғии иқтисодию иҷтимоӣ ва бо дарназардошти таъмини риояи ҳуқуқу озодиҳои инсон, манғиатҳои соҳибкорон ва давлат қабул намудани санади меъёрии ҳуқуқӣ.

Моддаи 3. Принсипҳои асосии фаъолияти ҳуқуқэҷодкуни

Фаъолияти ҳуқуқэҷодкуни дар асоси принсипҳои зерин амалӣ карда мешавад:

- мутобиқат ба Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- афзалияти ҳуқуқу озодиҳои инсон ва шаҳрванд;
- қонунияти;

- бартарияти меъёрхой Конститутсияи Чумхурии Тоҷикистон, қонунҳои бо роҳи раъйпурсии умумиҳалқӣ қабулгардида ва санадҳои ҳуқуқии байналмилалие, ки Тоҷикистон онҳоро эътироф кардааст, нисбат ба қонунҳо ва санадҳои меъёрии ҳуқуқии зерқонунӣ;

- адолатнокӣ;
- ошкорбаёнӣ ва шаффофиат;
- илмият;
- қасбият;
- ба назар гирифтани афкори ҷамъиятӣ.

Моддаи 4. Афзалияти ҳуқуқу озодиҳои инсон ва шаҳрванд дар фаъолияти ҳуқуқэҷодкуни

1. Фаъолияти ҳуқуқэҷодкуни дар Чумхурии Тоҷикистон бо мақсади эътироф, риоя ва ҳифзи ҳуқуқу озодиҳои инсон ва шаҳрванд ба роҳ монда мешавад. Ҳуқуқу озодиҳои инсон ва шаҳрванд мақсаду мазмуни қонунҳо ва санадҳои меъёрии ҳуқуқии зерқонуни Чумхурии Тоҷикистон, фаъолияти ҳуқуқэҷодкуни хамаи субъектҳои ҳуқуқэҷодкунандаро ташкил медиҳанд (*Қонуни ҶТ аз 03.01.2024 № 2024*).

2. Маҳдуд кардани ҳуқуқ ва озодиҳои инсон ва шаҳрванд дар фаъолияти ҳуқуқэҷодкуни, тавассути қонун танҳо бо мақсади таъмини ҳуқуқу озодии дигарон, тартиботи ҷамъиятӣ, ҳимояи асосҳои соҳтори конститутсионӣ, амнияти давлат, мудофиаи мамлакат, аҳлоқи чомеа, сиҳатии аҳолӣ ва тамомияти арзии ҷумҳурӣ раво дониста мешавад.

Моддаи 5. Ошкорбаёнӣ ва шаффофиат дар фаъолияти ҳуқуқэҷодкуни

1. Ошкорбаёнӣ ва шаффофиат дар фаъолияти ҳуқуқэҷодкуни бо роҳҳои зерин таъмин карда мешавад:

- пешниҳоди маълумот ба шахсони воқеӣ ва ҳуқуқии манфиатдор оид ба фаъолияти ҳуқуқэҷодкуни;
- интишори санади меъёрии ҳуқуқии қабулгардида дар нашрияҳои расмӣ, воситаҳои дигари аҳбори омма ё бо тарзу воситаҳои дигар расонидани ин санад ба маълумоти омма, аз ҷумла бо воситаҳои электронӣ;
- муҳайё намудани имконият ба шахсони воқеӣ ва ҳуқуқии манфиатдор барои шиносӣ бо мазмуни санади меъёрии ҳуқуқии қабулгардида.

2. Лоиҳаи санади меъёрии ҳуқуқӣ барои муҳокимаи умум тавассути воситаҳои аҳбори омма, инчунин дар сомонаҳои расмии субъектҳои ваколатдори ҳуқуқэҷодкунанда мумкин аст интишор карда шавад. Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқии манфиатдор ҳуқуқ доранд бо мазмуни чунин лоиҳа шинос шаванд. Таклифу пешниҳодҳои воридшуда ҳангоми такмили лоиҳа бояд аз ҷониби субъекти ваколатдори ҳуқуқэҷодкунанда баррасӣ гарданд (*Қонуни ҶТ аз 19.07.2019 № 1632, аз 03.01.2024 № 2024*).

3. Муқаррароти қисмҳои 1 ва 2 моддаи мазкур ба санади меъёрии ҳуқуқӣ ё лоиҳаи санади меъёрии ҳуқуқие, ки маълумоти дорои сирри давлатӣ ё сирри дигари бо қонун ҳифзшавандаро дар бар мегиранд, татбиқ намегардад.

Моддаи 6. Истифодаи технологияи иттилоотӣ дар фаъолияти ҳуқуқэҷодкуни

1. Фаъолияти ҳуқуқэҷодкуни дар асоси истифодаи васеи технологияи иттилоотӣ ба роҳ монда мешавад.

2. Технологияи иттилоотӣ дар давраҳои банақшагирии таҳияи лоиҳаи санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ, таҳияи лоиҳа, қабул, интишори санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ, дастрас намудани маълумот оид ба санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ истифода мешавад.

3. Истифодаи технологияи иттилоотӣ дар фаъолияти ҳуқуқэҷодкуни метавонад бо роҳҳои зерин амалӣ карда шавад:

- ҷойгир намудани лоиҳаи санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ дар сомонаҳои расмии мақомоти ҳуқуқэҷодкунанда (ба истиснои лоиҳаи санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ, ки маълумоти дорои сирри давлатӣ ё сирри дигари бо қонун ҳифзшавандаро дар бар мегиранд);

- истифодаи сомонаҳои расмӣ бо мақсади мухокимаи пешакии лоиҳаи санадҳои меъёрии хуқуқӣ;
- ҷойгир намудани санадҳои меъёрии хуқуқии қабулшуда дар сомонаҳои расмии мақомоти хуқуқэчодкунанда (ба истиснои санадҳои меъёрии хуқуқӣ, ки маълумоти дорои сирри давлатӣ ё сирри дигари бо қонун ҳифзшавандаро дар бар мегиранд) (*Қонуни ҶТ аз 03.01.2024 № 2024*);
- истифодаи шаклҳои электронии санадҳои меъёрии хуқуқӣ;
- истифодаи маҳзанҳои хуқуқии санадҳои меъёрии хуқуқӣ;
- истифодаи шакли электронии паҳн намудани иттилооти хуқуқӣ оид ба санадҳои меъёрии хуқуқӣ;
- таъмини ошкорбаёнӣ ва шаффофиат дар ҳамаи давраҳои хуқуқэчодкунӣ;
- паҳн намудани иттилоот оид ба ҷаласаҳои мақомоти қонунгузор, дигар мақомоти хуқуқэчодкунанда, қабули санадҳои меъёрии хуқуқии нав, қатъи амали санадҳои меъёрии хуқуқӣ, ворид намудани тағириу иловаҳо ба санадҳои меъёрии хуқуқӣ;
- паҳн намудани иттилооти дигар оид ба фаъолияти хуқуқэчодкунӣ.

Моддаи 7. Субъектҳои хуқуқэчодкунанда ва ваколатҳои онҳо

(*Қонуни ҶТ аз 03.01.2024 № 2024*)

1. Ба субъектҳои хуқуқэчодкунанда дохил мешаванд: ҳалқи Тоҷикистон, ҷаласаҳои якҷояи Маҷлиси миллӣ ва Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Маҷлиси миллии Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, вазоратҳо, кумитаҳои давлатӣ, мақомоти назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, мақомоти назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, Бонки миллии Тоҷикистон, Палатаи ҳисоби Ҷумҳурии Тоҷикистон, Агентии амнияти химиявӣ, биологӣ, радиационӣ ва ядроии Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон, Маҷлиси вакилони ҳалқи Вилояти Муҳтори Кӯҳистони Бадаҳшон, вилоятҳо ва шаҳри Душанбе, раисони Вилояти Муҳтори Кӯҳистони Бадаҳшон, вилоятҳо ва шаҳри Душанбе, Маҷлиси вакилони ҳалқи шаҳрҳо ва ноҳияҳо, раисони шаҳрҳо ва ноҳияҳо, макомоти худидоракуни шаҳрак ва дехот (*Қонуни ҶТ аз 19.07.2019 № 1632, аз 23.12.2021 № 1820, аз 03.01.2024 № 2024*).

2. Дигар мақомоти давлатӣ ва шахсони хуқуқие, ки ба нақшаи идоракунӣ ва номѓӯи ташкилотҳои вазоратҳо, кумитаҳои давлатӣ, мақомоти назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва мақомоти назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дохил мешаванд, субъекти хуқуқэчодкунанда намебошанд.

3. Ваколатҳои субъектҳои хуқуқэчодкунанда бо Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, санадҳои қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон, қарорҳои якҷояи Маҷлиси миллӣ ва Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, қарорҳои Маҷлиси миллии Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, қарорҳои Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, фармонҳои Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва қарорҳои Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда мешаванд (*Қонуни ҶТ аз 03.01.2024 № 2024*).

4. Субъектҳои хуқуқэчодкунанда метавонанд якҷоя санади меъёрии хуқуқиро таҳия, қабул ва интишор намоянд, агар он бо санадҳои меъёрии хуқуқӣ пешбинӣ шуда бошад. Тағири додан, боздоштан ва қатъ намудани амали санади меъёрии хуқуқии якҷоя қабулгардида аз ҷониби субъектҳои хуқуқэчодкунандай онро якҷоя қабулнамуда амалӣ мегардад, агар бо қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон тартиби дигар пешбинӣ нашуда бошад (*Қонуни ҶТ аз 03.01.2024 № 2024*).

5. Субъектҳои хуқуқэчодкунанда наметавонанд якҷоя санади меъёрии хуқуқӣ қабул кунанд, агар як субъекти хуқуқэчодкунанда дар муносибат бо дигар субъекти хуқуқэчодкунанда мақоми болӣ бошад (*Қонуни ҶТ аз 03.01.2024 № 2024*).

Моддаи 8. Талаботи умумӣ нисбат ба санади меъёрии хуқуқӣ

Талаботи умумӣ нисбат ба санади меъёрии хуқуқӣ аз инҳо иборатанд:

- қабул кардани санади меъёрии хуқуқӣ аз ҷониби субъекти ваколатдори хуқуқэчодкунанд;
- қабул кардани санади меъёрии хуқуқӣ тибқи тартиб ва шакли муқаррарнамудаи қонунҳо ва дигар санадҳои меъёрии хуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- мутобиқати санади меъёрии хуқуқӣ ба Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва дигар санадҳои меъёрии хуқуқии эътибори хуқуқиашон баландтар;
- таҳия ва қабули санади меъёрии хуқуқӣ бо дарназардошти принсипҳои асосии фаъолияти хуқуқэчодкунӣ ва техниқи хуқуқэчодкунӣ, ки Қонуни мазкур пешбинӣ намудааст;
- сифатнокии санади меъёрии хуқуқӣ ҳамчун заминаи самаранокии танзими хуқуқӣ;
- интишор кардан ва ба маълумоти омма расонидани санади меъёрии хуқуқӣ.

Моддаи 9. Низоми санадҳои меъёрии хуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон

- Санадҳои қонунгузорӣ, санадҳои хуқуқии байналмилалие, ки Тоҷикистон онҳоро эътироф кардааст ва санадҳои меъёрии хуқуқии зерқонунӣ низоми ягонаи санадҳои меъёрии хуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистонро ташкил медиҳанд. Низоми санадҳои меъёрии хуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон бо дарназардошти тафовути намудҳои онҳо ва салоҳияти субъектҳои хуқуқэчодкунанда муқаррар карда мешавад (*Қонуни ҔТ аз 03.01.2024 № 2024*).
- Ба низоми санадҳои меъёрии хуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон доҳил мешаванд:
 - Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон;
 - қонунҳои бо роҳи раъйпурсии умумихалкӣ қабулгардида;
 - санадҳои хуқуқии байналмилалие, ки Тоҷикистон онҳоро эътироф кардааст;
 - қонунҳои конститутсионӣ;
 - кодексҳо, қонунҳо;
 - қарорҳои якҷояи Маҷлиси миллӣ ва Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон;
 - қарорҳои Маҷлиси миллӣ ва Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон;
 - фармонҳои Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон;
 - қарорҳои Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон;
 - фармоишҳои вазоратҳо, мақомоти назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, мақомоти назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, Агентии амнияти химиявӣ, биологӣ, радиатсионӣ ва ядроии Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон, инчунин қарорҳои кумитаҳои давлатӣ, Бонки миллии Тоҷикистон ва Палатаи ҳисоби Ҷумҳурии Тоҷикистон (*Қонуни ҔТ аз 19.07.2019 № 1632, аз 23.12.2021 № 1820, аз 03.01.2024 № 2024*);
 - қарорҳои Маҷлисҳои вакiloni ҳалқи Вилояти Муҳтори Кӯҳистони Бадаҳшон, вилоятҳо ва шаҳри Душанбе;
 - қарорҳои раисони Вилояти Муҳтори Кӯҳистони Бадаҳшон, вилоятҳо ва шаҳри Душанбе;
 - қарорҳои Маҷлисҳои вакiloni ҳалқи шаҳрҳо ва ноҳияҳо;
 - қарорҳои раисони шаҳрҳо ва ноҳияҳо;
 - қарорҳои мақомоти худидоракунии шаҳрак ва дехот.
- Тартиби ҷойгиршавии санадҳои меъёрии хуқуқӣ дар қисми 2 моддаи мазкур қувваи хуқуқии онҳоро муайян менамояд.
- Қонун ва дигар санадҳои меъёрии хуқуқии собиқ Иттиҳоди Ҷумҳуриҳои Шӯравии Сотсиалистӣ (ИҶШС) ва Ҷумҳурии Шӯравии Сотсиалистии (ҶШС) Тоҷикистон дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон то қабули қонун ва дигар санадҳои меъёрии хуқуқии даҳлдор дар қисмати ба Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ва санадҳои хуқуқии байналмилалие, ки Тоҷикистон онҳоро эътироф кардааст, муҳолифат накарданашон, амал мекунанд.

Моддаи 10. Санадҳои хуқуқии байналмилалий

- Санадҳои хуқуқии байналмилалие, ки Тоҷикистон онҳоро эътироф кардааст, қисми таркибии низоми хуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон буда, пас аз интишори расмӣ мавриди

амал қарор мегиранд ва бевосита амал мекунанд. Агар қонунҳои чумхурӣ ба санадҳои ҳуқуқии байналмилалие, ки Тоҷикистон онҳоро эътироф кардааст, мутобиқат накунанд, меъёрҳои санадҳои байналмилалӣ амал мекунанд.

2. Тартиби ба имзо расонидан, тасдиқ (ратификатсия), тасдиқ, ҳамроҳшавӣ, бақайдгирӣ, интишор, ичро намудан, бекор кардан (денонсатсия) ва боздоштани амали шартномаҳои байналмилалии Ҷумҳурии Тоҷикистонро қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон танзим менамояд.

Моддаи 11. Қабул кардани санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ бо мақсади ичрои уҳдадориҳои байналмилалии Ҷумҳурии Тоҷикистон

1. Агар барои ичрои уҳдадориҳои байналмилалии Ҷумҳурии Тоҷикистон ворид намудани (имплементатсия) меъёрҳои санадҳои ҳуқуқии байналмилалие, ки Тоҷикистон онҳоро эътироф кардааст, дар сатҳи доҳилидавлатӣ зарур бошад, мақомоти ҳуқуқэҷодкунандай Ҷумҳурии Тоҷикистон дар доираи салоҳияти худ санадҳои даҳлдори меъёрии ҳуқуқӣ қабул мекунанд.

2. Барои ичрои уҳдадориҳои пешбининамудаи санадҳои ҳуқуқии байналмилалие, ки Тоҷикистон онҳоро эътироф кардааст, санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ дар мавридҳои зерин қабул карда мешаванд, агар:

- мавзӯи танзими санадҳои ҳуқуқии байналмилалие, ки Тоҷикистон онҳоро эътироф кардааст, масъалаҳои мансуб ба доираи танзими қонунгузориро дар бар гирифта, vale бо санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон танзим нашуда бошанд;

- санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба санадҳои ҳуқуқии байналмилалие, ки Тоҷикистон онҳоро эътироф кардааст, мухолиф бошанд;

- ичрои уҳдадориҳои пешбининамудаи санадҳои ҳуқуқии байналмилалие, ки Тоҷикистон онҳоро эътироф кардааст, бе қабули санади меъёрии ҳуқуқии даҳлдор дар худуди Ҷумҳурии Тоҷикистон ғайриимкон бошад;

- иштироккунандагони шартномаи байналмилалӣ дар бораи қабули санадҳои меъёрии ҳуқуқии даҳлдори миллӣ аҳду паймон карда бошанд.

Моддаи 12. Вогузории ваколати ҳуқуқэҷодкунӣ

1. Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳуқуқ доранд қисме аз ваколатҳои ҳуқуқэҷодкунии худро, агар ин мухолифи Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон набошад, ба мақомоти давлатии даҳлдор voguzor намоянд (*Қонуни ҶТ аз 19.07.2019 № 1632*).

2. Дар санади меъёрии ҳуқуқӣ оид ба voguzori ваколат нишон дода мешавад, ки ба қадом мақомот ва ба қадом муҳлат ваколати мушаххас voguzor мегардад, ҳамчунин доирае, ки дар он мақомот ваколати ба он voguzorшударо татбиқ менамояд, муқаррар карда мешавад.

3. Мақомоте, ки ба он ваколат voguzor карда шудааст, ҳуқуқ надорад онро ба мақомоти дигар voguzor намояд.

4. Мақомоте, ки дар асоси ваколати voguzorшуда санади меъёрии ҳуқуқӣ қабул менамояд, дар санади меъёрии ҳуқуқии худ ба қонун ва дигар санади меъёрии ҳуқуқие, ки мувофиқи он ваколати даҳлдор ба он voguzor гардидааст, истинод меорад.

Моддаи 13. Вориси ҳуқуқӣ нисбати санадҳои меъёрии ҳуқуқии қабулшуда

1. Дар сурати азnavtaškiliҳии мақомоти давлатии (ворид намудани taғyirot ба салоҳияти шахси мансабдори ваколатдори давлатии) дорои ҳуқуқи қабули санади меъёрии ҳуқуқӣ ба вориси ҳуқуқии он якҷоя бо салоҳияти қабули санади меъёрии ҳуқуқӣ, салоҳияти taғyir додан, илова кардан ва қатъ намудани амали санади меъёрии ҳуқуқии қаблан қабулшуда мегузарад.

2. Агар ба мақомоти давлатии барҳамдодашуда (mansabi ixtisorgardida) ва ё аз нав ташкил кардашуда, ба вориси ҳуқуқӣ барои қабули санадҳои меъёрии ҳуқуқии даҳлдор салоҳият дода нашуда бошад, салоҳияти taғyir додан ё қатъ кардани амали санадҳои меъёрии ҳуқуқии қаблан қабулшуда ба мақомоти болоӣ ё худ ба мақомоти дигари

салоҳиятдори давлатӣ ё ин ки ба шахси мансабдори дар санади меъёрии ҳуқукии барҳамдихӣ ё азnavташкилдихӣ пешбинишуда мегузарад.

3. Тағийир ёфтани вазъи ҳуқукии мақомоти давлатӣ (шахси мансабдори ваколатдори давлатӣ), ки санадҳои меъёрии ҳуқукии даҳлдорро қабул мекунад, сабаби қатъи амали санадҳои меъёрии ҳуқукии қаблан қабулшуда намегардад.

4. Дар мавриди дигар шудани номи мақомоти давлатӣ ва ё азnavташкилдихии он бо роҳи муттаҳидсозӣ, ҳамроҳкунӣ, тақсимшавӣ, чудошавӣ, табдилдихӣ, ки дар натиҷа номи ин мақомот тағийир мейбад, бояд ба санадҳои меъёрии ҳуқукии дори номи пешина дар қисмати дигар шудани номашон тағийиру иловаҳо ворид карда шаванд. То ворид намудани чунин тағийиру иловаҳо амали санадҳои меъёрии ҳуқукие, ки номи пешинаро доранд, пурра ба мақомоте паҳн мегардад, ки номаш дигар шудааст.

5. Агар мақомоти давлатӣ тақсим ё ҷудо шавад, дар қарор оид ба азnavташкилдихии он бояд тақсими дақиқи салоҳият пешбинӣ қарда шавад. Дар баробари ин мақомоти давлатие, ки дар бораи тақсим ё ҷудо шудани ин мақомот қарор қабул кардааст, уҳдадор аст дар давоми шаш моҳ тамоми тағийиру иловаҳои зарурро ба санадҳои меъёрии ҳуқукии даҳлдор ворид намояд.

Моддаи 14. Амали бевоситай санади меъёрии ҳуқуқӣ

1. Агар дар худи санади меъёрии ҳуқуқӣ ё дар санади меъёрии ҳуқукии мавриди амал қарор додани он тартиби дигар пешбинӣ нашуда бошад, санади меъёрии ҳуқуқӣ бевосита амал мекунад.

2. Барои татбиқи санади меъёрии ҳуқуқӣ, ки эътибори ҳуқуқӣ пайдо кардааст, ягон дастури иловагӣ талаб қарда намешавад.

3. Агар дар худи санади меъёрии ҳуқуқӣ таъкид шуда бошад, ки ягон меъёри ҳуқукии он дар асоси санади меъёрии ҳуқукии иловагӣ татбиқ қарда мешавад, пас ин меъёр мутобики санади меъёрии ҳуқукии асосӣ ва иловагӣ татбиқ қарда мешавад. То қабул кардани санади меъёрии ҳуқукии иловагӣ санадҳои меъёрии ҳуқукие, ки муносибатҳои даҳлдорро қаблан ба танзим медароварданд ва беэътибор дониста нашудаанд, дар қисмати ба санади меъёрии ҳуқукии нав мухолифатнадошта амал мекунанд.

Моддаи 15. Таснифи ягонаи умумиҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон

1. Таснифи ягонаи умумиҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон - номгӯи соҳаҳои қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки барои мураттабсозии санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва пешбуруди Махзани мутамаркази иттилооти ҳуқукии Ҷумҳурии Тоҷикистон истифода мешавад. Таснифи ягонаи умумиҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон бо пешниҳоди Вазорати адлияи Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ мегардад.

2. Пешбуруди Таснифи ягонаи умумиҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз ҷониби Вазорати адлияи Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ мегардад.

3. Мақомоти давлатӣ уҳдадоранд Таснифи ягонаи умумиҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистонро ҳангоми мураттабсозии санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ татбиқ намоянд.

БОБИ 2. НАМУДҲОИ САНАДҲОИ МЕЪЁРИИ ҲУҚУҚӢ

Моддаи 16. Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон

1. Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон қонуни асосии Ҷумҳурии Тоҷикистон буда, асосҳои соҳтори конститутсионӣ, ҳуқуқ, озодӣ ва вазифаҳои асосии инсон ва шаҳрванд, тартиби ташкил ва таҷзияи ҳокимияти давлатиро муайян мекунад (*Қонуни ҶТ аз 19.07.2019 № 1632*).

2. Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон эътибори олии ҳуқуқӣ дорад ва меъёрҳои он мустақиман амал мекунанд. Дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ, аз ҷумла санадҳои ҳуқукии байналмилалие, ки Тоҷикистон онҳоро эътироф кардааст, набояд хилофи Конститутсия бошанд. Дар мавриди ба меъёрҳои Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон мухолифат доштани санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ, аз ҷумла санадҳои ҳуқукии байналмилалие, ки Тоҷикистон онҳоро эътироф кардааст, ё қисмҳои таркибии онҳо, меъёрҳои Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон татбиқ мегарданд.

Моддаи 17. Қонуни бо роҳи раъйпурсии умумихалқӣ қабулгардида

1. Қонуни бо роҳи раъйпурсии умумихалқӣ қабулгардида санади меъёрии ҳуқуқиест, ки аз ҷониби шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон бо овоздиҳии умумихалқӣ қабул гардида, масъалаҳои муҳими ҳаёти давлатию ҷамъиятии ҷумҳуриро танзим мекунад.

2. Ворид намудани тағйири иловаҳо ба қонуни бо роҳи раъйпурсии умумихалқӣ қабулшуда ва ё бекор кардани он танҳо бо роҳи раъйпурсии умумихалқӣ амалӣ мегардад.

Моддаи 18. Қонуни конститутсионӣ

Қонуни конститутсионӣ санади меъёрии ҳуқуқиест, ки муносибатҳои муҳими ҷамъиятиро ба танзим дароварда, мавзӯи танзим ва тартиби қабули он дар Конститутсиияи Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ шудааст.

Моддаи 19. Кодекс

Кодекс қонуни ягона ва мураттабгаштаест, ки тавассути он соҳаи муайянни муносибатҳои ҷамъиятий пурра, бевосита ва бонизом танзим карда мешавад.

Моддаи 20. Қонун

Қонун санади меъёрии ҳуқуқиест, ки мутобиқи тартиби муқарраршуда аз тарафи мақоми қонунгузор қабул мегардад ва муносибатҳои муҳими ҷамъиятиро танзим мекунад.

Моддаи 21. Қарори якҷояи Маҷлиси миллӣ ва Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, қарори Маҷлиси миллии Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва қарори Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон санадҳои меъёрии ҳуқуқие мебошанд, ки мувофиқан дар ҷаласаҳои якҷояи Маҷлиси миллӣ ва Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, дар ҷаласаҳои Маҷлиси миллии Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва дар ҷаласаҳои Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон мутобиқи салоҳиятҳои пешбининамудаи Конститутсиияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва дигар санадҳои қонунгузорӣ қабул карда мешаванд.

1. Қарори якҷояи Маҷлиси миллӣ ва Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, қарори Маҷлиси миллии Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва қарори Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон санадҳои меъёрии ҳуқуқие мебошанд, ки мувофиқан дар ҷаласаҳои якҷояи Маҷлиси миллӣ ва Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, дар ҷаласаҳои Маҷлиси миллии Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва дар ҷаласаҳои Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон мутобиқи салоҳиятҳои пешбининамудаи Конститутсиияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва дигар санадҳои қонунгузорӣ қабул карда мешаванд.

Моддаи 22. Фармон ва амри Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон

1. Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон дар асоси Конститутсиияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва дигар санадҳои қонунгузорӣ дар доираи салоҳияти худ фармон мебарорад ва амр медиҳад.

2. Санади меъёрии ҳуқуқии Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон дар шакли фармон қабул карда мешавад (*Қонуни ҶТаз 03.01.2024 № 2024*).

3. Фармонҳои Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки хусусияти фардӣ доранд ва амрҳои Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ намебошанд.

Моддаи 23. Қарор ва фармоши Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон

1. Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар асос ва барои иҷрои Конститутсиияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, дигар санадҳои қонунгузорӣ ва фармонҳои Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон қарор ва фармоиш қабул мекунад.

2. Санади меъёрии ҳуқуқии Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар шакли қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон қабул карда мешавад.

3. Қарорҳои хусусияти фардишта ва фармоишҳои Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ намебошанд.

Моддаи 24. Санадҳои меъёрии ҳуқуқии вазоратҳо, кумитаҳои давлатӣ, мақомоти назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, мақомоти назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, Бонки миллии Тоҷикистон, Палатаи ҳисоби Ҷумҳурии Тоҷикистон ва

Агентии амнияти химиявӣ, биологӣ, радиатсионӣ ва ядроии Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон

(Қонуни ҶТ аз 19.07.2019 № 1632, аз 23.12.2021 № 1820, аз 03.01.2024 № 2024)

1. Вазоратҳо, кумитаҳои давлатӣ, мақомоти назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, мақомоти назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, Бонки миллии Тоҷикистон, Палатаи ҳисоби Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Агентии амнияти химиявӣ, биологӣ, радиатсионӣ ва ядроии Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон дар асос ва барои иҷрои Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, дигар санадҳои қонунгузорӣ, фармонҳои Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва қарорҳои Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар доираи салоҳияташон санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ қабул мекунанд (*Қонуни ҶТ аз 19.07.2019 № 1632, аз 23.12.2021 № 1820, аз 03.01.2024 № 2024*).

2. Вазоратҳо, мақомоти назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, мақомоти назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, Агентии амнияти химиявӣ, биологӣ, радиатсионӣ ва ядроии Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон санади меъёрии ҳуқуқиро дар шакли фармоиш, кумитаҳои давлатӣ, Бонки миллии Тоҷикистон ва Палатаи ҳисоби Ҷумҳурии Тоҷикистон дар шакли қарор қабул мекунанд (*Қонуни ҶТ аз 03.01.2024 № 2024*).

3. Барои ҳалли масъалаҳои таъчилий ва дигар масъалаҳои чорӣ роҳбарони вазоратҳо, мақомоти назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, мақомоти назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, Агентии амнияти химиявӣ, биологӣ, радиатсионӣ ва ядроии Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон фармоишҳо, кумитаҳои давлатӣ, Бонки миллии Тоҷикистон ва Палатаи ҳисоби Ҷумҳурии Тоҷикистон қарорҳои хусусияти меъёри надошта қабул мекунанд (*Қонуни ҶТ аз 19.07.2019 № 1632, аз 23.12.2021 № 1820, аз 03.01.2024 № 2024*).

Моддаи 25. Санадҳои меъёрии ҳуқуқии Маҷlisҳои вакилони ҳалқи Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадаҳшон, вилоятҳо, шаҳри Душанбе ва раисони Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадаҳшон, вилоятҳо ва шаҳри Душанбе

1. Маҷlisҳои вакилони ҳалқи Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадаҳшон, вилоятҳо, шаҳри Душанбе ва раисони Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадаҳшон, вилоятҳо ва шаҳри Душанбе дар асос ва барои иҷрои Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, дигар санадҳои қонунгузорӣ, фармонҳои Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва қарорҳои Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар доираи салоҳияташон санади меъёрии ҳуқуқиро дар шакли қарор қабул мекунанд.

2. Қарорҳои хусусияти фардӣ ва ташкилию амрдиҳӣ доштаи Маҷlisҳои вакилони ҳалқи Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадаҳшон, вилоятҳо, шаҳри Душанбе ва амрҳои раисони Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадаҳшон, вилоятҳо ва шаҳри Душанбе санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ намебошанд.

Моддаи 26. Санадҳои меъёрии ҳуқуқии Маҷlisҳои вакилони ҳалқи шаҳру ноҳия ва раисони шаҳру ноҳия

1. Маҷlisҳои вакилони ҳалқи шаҳру ноҳия ва раисони шаҳру ноҳия дар асос ва барои иҷрои Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, дигар санадҳои қонунгузорӣ, фармонҳои Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, қарорҳои Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Маҷlisҳои вакилони ҳалқи Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадаҳшон, вилоятҳо, шаҳри Душанбе, раисони Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадаҳшон, вилоятҳо ва шаҳри Душанбе дар доираи салоҳияташон санадҳои меъёрии ҳуқуқиро дар шакли қарор қабул мекунанд.

2. Қарорҳои Маҷlisҳои вакилони ҳалқи шаҳру ноҳия, ки хусусияти фардӣ ва ташкилию амрдиҳӣ доранд ва амрҳои раисони шаҳру ноҳияҳо санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ намебошанд.

Моддаи 27. Санадҳои меъёрии ҳуқуқии мақомоти худидоракуни шаҳрак ва дехот

1. Мақомоти худидоракуни шаҳрак ва дехот дар асос ва барои иҷрои Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, дигар санадҳои қонунгузорӣ, фармонҳои Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, қарорҳои Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва мақомоти маҳаллии ҳокимиияти

давлатӣ дар доираи салоҳияташ санадҳои меъёрии ҳуқуқиро дар шакли қарор қабул мекунад.

2. Қарорҳои мақомоти худидоракуни шаҳрак ва дехот, ки хусусияти фардӣ ва ташкилию амрдиҳӣ доранд, санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ намебошанд.

Моддаи 28. Дастур, низомнома, оиннома

1. Дастур санади меъёрии ҳуқуқиест, ки тартиби фаъолияти ягон мақоми давлатӣ ва ё воҳиди соҳтории онро танзим менамояд.

2. Низомнома санади меъёрии ҳуқуқиест, ки ба таври дақиқ вазъи ҳуқуқӣ, соҳтор, тартиби фаъолияти мақомоти давлатӣ ё воҳидҳои соҳтории онҳо, ҳамчунин муносибатҳои мутақобилаи онҳоро бо дигар мақомот, ташкилот, муассисаҳо ва шаҳрвандон муайян менамояд.

3. Оиннома санади меъёрии ҳуқуқиест, ки вазъи ҳуқуқӣ, соҳтор, тартиби фаъолияти ташкилотҳои давлатӣ ё воҳидҳои соҳтории онҳо, ҳамчунин муносибати онҳоро бо мақомоти давлатӣ, дигар ташкилоту муассисаҳо ва шаҳрвандон муайян менамояд.

4. Санадҳои меъёрии ҳуқуқии пешбининамудаи моддаи мазкур тавассути санадҳои меъёрии ҳуқуқии дар моддаҳои 21-27 Қонуни мазкур пешбiniшуда қабул ё тасдиқ гардида, бо онҳо дар якҷоягӣ воҳиди томро ташкил медиҳанд.

Моддаи 29. Қоида, дастурамал ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ

1. Қоида санади меъёрии ҳуқуқиест, ки меъёрҳои дорои хусусияти умумиро мушаххас мегардонад, тартиби ташкил ва амали намуди фаъолиятро оид ба масъалаҳои ҷорӣ дақиқ муайян менамояд.

2. Дастурамал санади меъёрии ҳуқуқиест, ки мазмун ва масъалаҳои муфассали танзимро дар соҳаи муайяни муносибатҳои ҷамъиятӣ дақиқ муайян менамояд.

3. Дар ҳолатҳои пешбининамудаи санадҳои қонунгузорӣ, фармонҳои Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва қарорҳои Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, бо мақсади таъмини иҷрои меъёрҳои онҳо, мумкин аст тартиб, дастури техникӣ ва дигар намудҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ қабул карда шаванд (Қонуни ҔТ аз 03.01.2024 № 2024).

4. Санадҳои меъёрии ҳуқуқии пешбининамудаи моддаи мазкур тавассути санадҳои меъёрии ҳуқуқии бо моддаҳои 21-27 Қонуни мазкур пешбiniшуда қабул ё тасдиқ мегарданд ва бо онҳо дар якҷоягӣ воҳиди томро ташкил медиҳанд.

БОБИ 3. БАНАҚШАГИРИИ ТАҲИЯИ ЛОИҲАИ САНАДҲОИ МЕЪЁРИИ ҲУҚУҚӢ

Моддаи 30. Мақсади банақшагирии таҳияи лоиҳаи санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ

Банақшагирии таҳияи лоиҳаи санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ҷузъи фаъолияти ҳуқуқҷодкунӣ буда, бо мақсадҳои зерин амалӣ карда мешавад:

- ташкили низоми ягонаи санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ;
- таъмини ошкорбаёнӣ ва шаффофият дар фаъолияти ҳуқуқҷодкунӣ;
- паҳн ва дастрас намудани иттилооти ҳуқуқӣ доир ба рушди низоми ҳуқуқии кишвар;
- ҷалби мақомоти даҳлдор, муассисаҳои илмӣ, шаҳрвандон ва иттиҳодияҳои онҳо ба фаъолияти ҳуқуқҷодкунӣ;
- такмили раванди таҳияи лоиҳаи санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ, возеҳ намудани доираи танзими ҳуқуқӣ ва ҳамоҳангозии фаъолияти субъектҳои ҳуқуқҷодкунӣ (Қонуни ҔТ аз 03.01.2024 № 2024).

Моддаи 31. Нақшай таҳияи лоиҳаи санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ

1. Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Маҷлиси миллии Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон метавонанд нақшашои таҳияи лоиҳаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии ҳудро таҳия ва тасдиқ намоянд.

2. Вазоратҳо, кумитаҳои давлатӣ, мақомоти назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, мақомоти назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, Бонки миллии Тоҷикистон, Палатаи ҳисоби Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Агентии амнияти химиявӣ, биологӣ, радиатсионӣ ва ядроии Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон нақшашои таҳияи лоиҳаҳои қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ва қарорҳои Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистонро, ки таҳияшон ба

онҳо супорида шудааст ё нақшаҳои таҳияи лоиҳаи санадҳои меъёрии ҳуқуқиеро, ки онҳо мақсади бо ташаббуси худ таҳия намуданашонро доранд, инчунин, нақшаҳои таҳияи лоиҳаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии аз ҷониби ҳамин вазорат, кумитаи давлатӣ, мақомоти назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, мақомоти назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, Бонки миллии Тоҷикистон, Палатаи ҳисоби Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Агентии амнияти химиявӣ, биологӣ, радиатсионӣ ва ядроии Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон қабулшавандаро таҳия ва тасдиқ мекунанд (*Қонуни ҶТ аз 19.07.2019 № 1632, аз 23.12.2021 № 1820, аз 03.01.2024 № 2024*).

3. Мачлисҳои вакилони ҳалқи Вилояти Муҳтори Кӯҳистони Бадаҳшон, вилоятҳо, шаҳри Душанбе, шаҳрҳо ва ноҳияҳо, раисони Вилояти Муҳтори Кӯҳистони Бадаҳшон, вилоятҳо, шаҳри Душанбе, шаҳрҳо, ноҳияҳо, инчунин, мақомоти ҳудидоракуни шаҳрак ва дехот нақшаҳои таҳияи лоиҳаи санадҳои меъёрии ҳуқуқиеро, ки қабулашон ба салоҳияти онҳо дохил мешавад, тасдиқ мекунанд.

4. Субъекти даҳлдори ҳуқуқэҷодкунанда ҳуқуқ дорад нақшаҳои таҳияи лоиҳаи санадҳои меъёрии ҳуқуқиро дар сомонаи расмии худ ҷойгир намояд.

Моддаи 32. Муҳлати амали нақшаҳо

1. Нақшаҳои таҳияи лоиҳаи санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ метавонанд ҷорӣ ва дарозмуҳлат бошанд.

2. Нақшаҳои ҷории таҳияи лоиҳаи санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ба муҳлати то як сол таҳия карда мешаванд.

3. Нақшаҳои дарозмуҳлати таҳияи лоиҳаи санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ба муҳлати зиёда аз як сол таҳия мегарданд. Дар нақшаҳои дарозмуҳлат мақсадҳо ва афзалиятҳои сиёсати ҳуқуқэҷодкунни Ҷумҳурии Тоҷикистон, барномаҳо, консепсияҳо, дурнамо ва самтҳои инкишифи қонунгузории ҷумҳурий ба инобат гирифта шуда, тадбирҳо дар соҳаи мураттабсозии қонунгузорӣ муайян карда мешаванд. Нақшаҳои дарозмуҳлат дар нақшаҳои ҷории фаъолияти ҳуқуқэҷодкуни мушаххас гардонида мешаванд.

Моддаи 33. Соҳтори нақшаҳо

1. Дар нақшаҳои таҳияи лоиҳаи санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ нишон дода мешаванд:

- номи лоиҳаи санади меъёрии ҳуқуқӣ, ки намуд ва мавзӯи танзими онро инъикос мекунад;

- муҳлати таҳия;
- субъектҳое, ки барои таҳияи лоиҳа масъуланд (*Қонуни ҶТ аз 03.01.2024 № 2024*).

2. Ҳангоми таҳияи нақшаҳои таҳияи лоиҳаи санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ пешниҳодҳои мақомоти даҳлдор, муассисаҳои илмӣ, инчунин, пешниҳодҳои шаҳрвандон ва иттиҳодияҳои онҳо метавонанд ба инобат гирифта шаванд.

3. Субъектҳои ҳуқуқэҷодкунандае, ки нақшаҳои таҳияи лоиҳаи санадҳои меъёрии ҳуқуқиро тартиб медиҳанд ва тасдиқ менамоянд, метавонанд ба нақшаҳо дигар талаботро, ки таҳияи ин лоиҳаи санадҳои меъёрии ҳуқуқиро инъикос менамояд, дохил намоянд (*Қонуни ҶТ аз 03.01.2024 № 2024*).

4. Нақшаҳои таҳияи лоиҳаи санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ таҳия намудани лоиҳаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии берун аз нақшаро бо пешниҳоди субъекти дорои ҳуқуқи ташаббуси қонунгузорӣ, супориши мақомоти ҳуқуқэҷодкунанда ё бо ташаббуси худи таҳиякунандаи лоиҳаи санади меъёрии ҳуқуқӣ истисно намекунанд.

БОБИ 4. ХУСУСИЯТҲОИ БАНАҚШАГИРӢ, ТАҲИЯ, ТАҲЛИЛИ ТАЪСИРИ ТАНЗИМКУНИИ САНАДИ МЕЪЁРИИ ҲУҚУҚИЕ, КИ БА ФАҶОЛИЯТИ СОҲИБКОРӢ ТАЪСИРИ ИМКОНПАЗИР ДОРАД

Моддаи 34. Банақшагирии таҳияи лоиҳаи санади меъёрии ҳуқуқие, ки ба фаъолияти соҳибкорӣ таъсири имконпазир дорад

1. Ташаббуси узви Мачлиси миллии Мачлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, вакили Мачлиси намояндагони Мачлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, вазоратҳо, кумитаҳои давлатӣ, мақомоти назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, мақомоти назди Ҳукумати Ҷумҳурии

Тоҷикистон, Бонки миллии Тоҷикистон, Палатаи ҳисоби Ҷумхурии Тоҷикистон, Агентии амнияти химияйӣ, биологӣ, радиатсионӣ ва ядроии Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон ва мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимиюти давлатӣ оид ба таҳияи лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқие, ки ба фаъолияти соҳибкорӣ таъсири имконпазир доранд, ба Феҳристи нақшаҳои таҳияи лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ворид карда мешаванд (*Қонуни ҶТ аз 19.07.2019 № 1632, аз 23.12.2021 № 1820, аз 03.01.2024 № 2024*).

2. Таҳиякунанда пас аз қабули қарор дар бораи таҳияи лоиҳаи санади меъёрии ҳуқуқӣ ба Феҳристи нақшаҳои таҳияи лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ огоҳиномаи дорои маълумоти зеринро ҷойгир менамояд:

- намуд ва номи санади меъёрии ҳуқуқӣ;
- маълумот дар бораи таҳиякунанда лоиҳаи санади меъёрии ҳуқуқӣ;
- доираи шахсоне, ки амали санади меъёрии ҳуқуқӣ ба онҳо паҳн мегардад;
- муҳлати таҳияи лоиҳаи санади меъёрии ҳуқуқӣ;
- муҳлати қабули санади меъёрии ҳуқуқӣ;
- муҳлате, ки дар муддати он аз ҷониби таҳиякунанда пешниҳодҳо вобаста ба ҷойгир намудани огоҳинома қабул карда мешаванд ва он наметавонад аз 30 рӯзи тақвимӣ аз рӯзи ҷойгир намудани огоҳинома дар Феҳристи нақшаҳои таҳияи лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ кам бошад.

3. Оид ба лоиҳаи санадҳои меъёрии ҳуқуқие, ки барои субъектҳои соҳибкорӣ уҳдадорӣ ва ё маҳдудиятҳоро пешбинӣ менамоянд, инчунин, маълумоти зерин дарҷ карда мешаванд:

- тавсифи мушкилот, ки барои ҳал намудани он қабули санади меъёрии ҳуқуқӣ зарур аст ва оқибатҳои эҳтимолии он дар ҳолате, ки агар ягон амал андешида нашавад;
- баёни муҳтасари мақсади даҳолати давлат дар робита ба мушкилоти муайяншуда;
- тавсифи чораҳо, ки дар лоиҳаи пешниҳодшудаи санади меъёрии ҳуқуқӣ пешбинӣ карда мешавад;
- тавсифи роҳҳои ҳалли мушкилот ва ноил гардидан ба мақсадҳои гузашташуда, ки таҳиякунанда баррасӣ намуда буд (бидуни таҳияи санади меъёрии ҳуқуқӣ);
- арзёбии муҳтасари ҳарочоти буҷети давлатӣ ва оқибатҳои иҷтимоию иқтисодӣ дар сурати қабули санади меъёрии ҳуқуқӣ;
- санаи анҷом додани машваратҳои оммавӣ бо тарафҳои манфиатдор.

4. Таҳияи лоиҳаи санади меъёрии ҳуқуқие, ки ба Феҳристи нақшаҳои таҳияи лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ворид карда нашудаанд, танҳо пас аз мувоғиқа бо субъекти қабулкунандаи санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ иҷозат дода мешавад.

5. Мақоми ваколатдор оид ба таҳлили таъсири танзимкунӣ метавонад ба таҳиякунанда огоҳиномаро баргардонад, агар дар огоҳинома маълумоти дар қисмҳои 2 ва 3 ҳамин модда пешбiniшуда дарҷ нагардида бошад.

Моддаи 35. Машваратҳои оммавӣ оид ба огоҳинома дар бораи омода намудани лоиҳаи санади меъёрии ҳуқуқие, ки боиси таҳлили таъсири танзимкунӣ мегардад

1. Таҳиякунандаи санади меъёрии ҳуқуқӣ дар муддати на камтар аз 30 рӯзи тақвимӣ аз лаҳзаи дар Феҳристи нақшаҳои таҳияи лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ҷойгиркуни огоҳинома оид ба омода намудани лоиҳаи санади меъёрии ҳуқуқие, ки боиси таҳлили таъсири танзимкунӣ мебошад, машваратҳои оммавӣ мегузаронад.

2. Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ, мақомоти давлатӣ ҳуқуқ доранд, ки то ба итном расидани муҳлати баргузории машваратҳои оммавӣ пешниҳодҳои худро дар робита бо ҷойгир намудани огоҳинома оид ба омода намудани лоиҳаи санади меъёрии ҳуқуқӣ гузоранд.

3. Аз рӯи натиҷаи баррасии пешниҳодҳои воридшуда, дар робита бо ҷойгир намудани огоҳинома, таҳиякунанда қарори асоснокро оид ба омода намудани лоиҳаи санади меъёрии ҳуқуқӣ ва ё даст кашидан аз омода намудани он қабул менамояд.

4. Дар сурати қабули қарор оид ба рад намудани таҳияи лоиҳаи санади меъёрии ҳуқуқӣ, таҳиякунанда маълумоти заруриро дар Феҳристи нақшаҳои таҳияи лоиҳаҳои

санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ҷойгир менамояд ва оид ба қарори қабулгардида мақомот ва шахсони дар қисми 2 ҳамин модда дарҷгардида, дигар шахсони қаблан оид ба ҷойгир намудани огоҳинома хабардодашуда, инчунин, шахсонеро, ки аз ҷониби онҳо дархостҳо пешниҳод гардида буданд, хабардор менамояд.

5. Дар сурати қабули қарор оид ба таҳияи лоиҳаи санади меъёрии ҳуқуқӣ, таҳиякунанда матни он ва таҳлили таъсири танзимкуниро тибқи талаботи моддаи 36 ҳамин Қонун омода менамояд. Ҳангоми таҳияи лоиҳаи санади меъёрии ҳуқуқӣ таҳиякунанда метавонад пешниҳодҳоеро, ки аз рӯи натиҷаи машваратҳои оммавӣ қабул карда шудаанд, ба инобат гирад.

6. Баъди гузаштани муҳлати машваратҳои оммавӣ, мақоми ваколатдор оид ба таҳлили таъсири танзимкуний ба таҳиякунанда дар бораи ба охир расидани он хулоса медиҳад.

Моддаи 36. Омода намудани лоиҳаи санади меъёрии ҳуқуқӣ, ки боиси таҳлили таъсири танзимкуний мебошад

1. Таҳлили таъсири танзимкуний аз ҷониби мақомоти давлатие, ки оид ба таҳияи лоиҳаи санади меъёрии ҳуқуқӣ масъул мебошад, омода карда шуда, аз ҷониби роҳбари он ба имзо расонида мешавад ва маълумоти зеринро бояд дар бар гирад:

- намуд ва номи санади меъёрии ҳуқуқӣ;
- маълумот дар бораи таҳиякунандаи лоиҳаи санади меъёрии ҳуқуқӣ;
- доираи шахсоне, ки амали санади меъёрии ҳуқуқӣ нисбати онҳо татбиқ мегардад;
- муҳлати қабули санади меъёрии ҳуқуқӣ;
- маълумот дар бораи ҷойгир намудани огоҳинома оид ба таҳияи санади меъёрии ҳуқуқӣ;
- маҷмӯи таклифҳои аз рӯи натиҷаи ҷойгирионии огоҳинома оид ба омода намудани лоиҳаи санади меъёрии ҳуқуқии воридгардида ва хулосаи таҳиякунанда оид ба онҳо;
- тавсифи мушкилот, ки барои ҳал намудани он қабули санади меъёрии ҳуқуқӣ зарур аст ва оқибатҳои эҳтимолии он дар ҳолате, ки агар ягон амал андешида нашавад;
- ифодаи мақсадҳои даҳолати давлат;
- тавсифи муҳтасари лоиҳаи санади меъёрии ҳуқуқии пешниҳодшуда, аз ҷумла ҷораҳои пешбининамудаи лоиҳаи санади меъёрии ҳуқуқии пешниҳодшуда, уҳдадорӣ ва маҳдудиятҳо барои субъектҳои соҳибкорӣ, асосноккунии интиҳоби роҳи ҳалли чунин мушкилот;
- тавсифи роҳҳои ҳалли мушкилоти баррасишуда (бидуни таҳияи санади меъёрии ҳуқуқӣ);
- арзёбии муфассали ҳарочоти бучети давлатӣ эҳтимолияти оқибатҳои иҷтимоӣ ва иқтисодӣ дар ҳолати қабули санади меъёрии ҳуқуқӣ ва ё роҳи дигари интиҳобшудаи ҳалли мушкилот;
- нишондиҳандаҳои арзёбии инкишоф ва даврияти ҷамъоварии он;
- санаи эҳтимолии мавриди амал қарор додани санади меъёрии ҳуқуқӣ дар сурати қабули он.

2. Лоиҳаи санади меъёрии ҳуқуқӣ ва таҳлили таъсири танзимкуний дар Фехристи лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва таҳлили таъсири танзимкуний ҷойгир карда мешавад.

3. Дар давоми 30 рӯзи тақвимӣ аз рӯзи ҷойгир намудани лоиҳаи санади меъёрии ҳуқуқӣ ва таҳлили таъсири танзимкуний дар Фехристи лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва таҳлили таъсири танзимкуний, машваратҳои оммавӣ гузаронида мешавад.

4. Таҳиякунанда уҳдадор аст, ки таклифҳои дар муҳлати муқарраршуда воридшударо дар робита ба гузаронидани машваратҳои оммавии лоиҳаи санади меъёрии ҳуқуқӣ ва таҳлили таъсири танзимкуний баррасӣ намояд.

5. Аз рӯи натиҷаи машваратҳои оммавӣ, таҳиякунанда метавонад қарори асоснокро оид ба рад намудан аз таҳияи лоиҳаи санади меъёрии ҳуқуқӣ ё оид ба омода ва қабули минбаъдаи он қабул намояд. Дар сурати қабули қарор оид ба рад кардани таҳияи лоиҳаи

санади меъёрии хукуқӣ таҳиякунанда дар сомонаи расмӣ маълумоти даҳлдорро ҷойгир менамояд.

6. Дар сурати қабули қарор дар бораи омодасозии минбаъдаи лоиҳаи санади меъёрии хукуқӣ, таҳиякунанда бо дарназардошти натиҷаҳои машваратҳои оммавӣ, лоиҳаи ниҳоии санади меъёрии хукуқӣ ва таҳлили таъсири танзимкуни омода месозад.

Моддаи 37. Таҳлили таъсири танзимкуни

1. Лоиҳаҳои санадҳои меъёрии хукуқие, ки ба танзими муносибатҳо дар соҳаи соҳибкорӣ равона гардидаанд, мавриди таҳлили таъсири танзимкуни қарор дода мешаванд.

2. Лоиҳаҳои санадҳои меъёрии хукуқие, ки меъёри андоз, андозаи пардохтҳои гумруқӣ ва дигар пардохтҳои ҳатмиро ба буҷети давлатӣ муқаррар менамоянд, лоиҳаҳои санадҳои хукуқии байналмилалӣ, инчунин, лоиҳаҳо, ки барои беътибор донистани санади меъёрии хукуқӣ ва ё қисмҳои алоҳидай он равона гардидаанд, мавриди таҳлили таъсири танзимкуни қарор дода намешаванд.

3. Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон метавонад дар ҳолатҳои истисной лоиҳаи баъзе санадҳои меъёрии хукуқиро аз гузаронидани таҳлили таъсири танзимкуни озод намояд.

4. Дастварамал оид ба гузаронидани таҳлили таъсири танзимкуни аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ карда мешавад.

Моддаи 38. Хулосаи мақоми ваколатдор оид ба таҳлили таъсири танзимкуни

1. Лоиҳаи ниҳоии санади меъёрии хукуқӣ ва таҳлили таъсири танзимкуни дар Феҳристи лоиҳаҳои санадҳои меъёрии хукуқӣ ва таҳлили таъсири танзимкуни ҷойгир карда мешавад.

2. Дар давоми 5 рӯзи тақвимӣ аз санаи ҷойгир намудани лоиҳаи ниҳоии санади меъёрии хукуқӣ ва таҳлили таъсири танзимкуни дар Феҳристи лоиҳаҳои санадҳои меъёрии хукуқӣ ва таҳлили таъсири танзимкуни мақоми ваколатдор оид ба таҳлили таъсири танзимкуни хулосаро оид ба гузаронидани расмиёти машваратҳои оммавӣ омода менамояд. Ба хулосаи мақоми ваколатдор оид ба таҳлили таъсири танзимкуни пешниҳодҳои аз рӯи натиҷаи машварати оммавӣ қабулшуда замима мегарданд.

3. Хулосаи мақоми ваколатдор оид ба таҳлили таъсири танзимкуни дар Феҳристи лоиҳаҳои санадҳои меъёрии хукуқӣ ва таҳлили таъсири танзимкуни ҷойгир карда мешавад.

4. Лоиҳаи ниҳоии санадҳои меъёрии хукуқӣ мумкин аст аз ҷониби мақомоти хукуқҷодкунанда танҳо дар ҳолати мавҷуд будани таҳлили таъсири танзимкуни ва хулосаи мақоми ваколатдор оид ба таҳлили таъсири танзимкуни, ки дар қисми 2 ҳамин модда ва қисми 6 моддаи 35 Қонуни мазкур пешбинӣ карда шудаанд, баррасӣ гардад.

Моддаи 39. Портали интернетии иттилооти хукуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон

1. Портали интернетии иттилооти хукуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон (минбаъд - **Портали интернетӣ**) махзани электронии санадҳои меъёрии хукуқии дорои таъсири имконпазир ба субъектҳои соҳибкорӣ ба ҳисоб рафта, дар шакли электронӣ бо забони давлатӣ ва забони русӣ пеш бурда мешавад.

2. Портали интернетӣ аз ҷониби мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи таҳлили таъсири танзимкуни таҳия ва пеш бурда шуда, аз фаслҳои зерин иборат мебошад (*Қонуни ҶТ аз 03.01.2024 № 2024*):

- Феҳристи нақшаҳои таҳияи лоиҳаҳои санадҳои меъёрии хукуқӣ;
- Феҳристи лоиҳаҳои санадҳои меъёрии хукуқӣ ва таҳлили таъсири танзимкуни;
- Феҳристи санадҳои меъёрии хукуқии қабулшудаи Ҷумҳурии Тоҷикистон.

3. Пашнӯни иттилоот, санадҳои меъёрии хукуқӣ ва дигар ҳуҷҷатҳо аз Портали интернетӣ тавассути шабакаи Интернет сурат мегирад. Шахсони воқеӣ ва ҳукуқӣ ҳукуқдоранд ройгон санадҳои меъёрии хукуқиро ҷустуҷӯ кунанд, аз назар гузаронанд, дастрас ва чоп намоянд.

4. Портали интернетӣ аз ҳисоби маблағҳои буҷети давлатӣ маблағгузорӣ карда мешавад.

5. Тартиби пешбурди Портали интернетй ва мақоми ваколатдори давлатй дар соҳаи таҳлили таъсири танзимкуниро Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян мекунад (*Қонуни ҶТ аз 03.01.2024 № 2024*).

БОБИ 5. ТЕХНИКАИ ҲУҚУҚЭЧОДКУНӢ

Моддаи 40. Талаботи умумии техникаи ҳуқуқэчодкунӣ нисбат ба санади меъёрии ҳуқуқӣ

1. Санади меъёрии ҳуқуқӣ бояд мутобиқати дохилӣ дошта, аз рӯи мантиқ тартиб дода шавад ва ба техникаи ҳуқуқэчодкунӣ ҷавобгӯ бошад.

2. Ҳангоми навиштани матни санади меъёрии ҳуқуқӣ аввал қоидаҳои умумӣ ва сипас қоидаҳои маҳсус ҷойгир карда мешаванд.

3. Мафхумҳо ва истилоҳоти дар матни санади меъёрии ҳуқуқӣ истифодашаванда бояд фаҳмо ва ҳаммаъно бошанд.

4. Мазмуни матни моддаҳо, қисмҳо ё бандҳо дар дигар моддаҳо, қисмҳо ё бандҳо дар ҳамон як санади меъёрии ҳуқуқӣ набояд такроран баён карда шаванд.

5. Номи санади меъёрии ҳуқуқӣ ва қисмҳои таркибии он бояд возеху муҳтасар ва фаҳмо бошад, мазмуни асосии матни онро дақиқ ифода намояд.

6. Меъёрҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ бояд мушаххас ва дар замони ҳозира ифода шуда, бештар дар шакли тасдиқӣ баён карда шаванд.

7. Тартиби мавриди амал қарор додан ва эътибори ҳуқуқӣ пайдо кардани санади меъёрии ҳуқуқӣ дар қоидаҳои хотимавии худи санади меъёрии ҳуқуқӣ ва ё санади меъёрии ҳуқуқии алоҳидай намуди якхела дар бораи мавриди амал қарор додани он баён мешавад. Дар сурати қабули санади меъёрии ҳуқуқии нав масъалаи беэътибор донистани санади меъёрии ҳуқуқии амалкунанда дар қоидаҳои хотимавии худи санади меъёрии ҳуқуқӣ ва ё санади меъёрии ҳуқуқии алоҳидай намудашон якхела ифода мешавад.

Моддаи 41. Нишонаҳои санади меъёрии ҳуқуқӣ

Санади меъёрии ҳуқуқӣ дорои нишонаҳои зерин мебошад:

- намуди санади меъёрии ҳуқуқӣ;
- мақоми ҳуқуқэчодкунанда, ки санади меъёрии ҳуқуқиро қабул кардааст;
- номе, ки мавзӯи танзими онро ифода мекунад;
- рамзи Таснифи ягонаи умумиҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- имзои шахсе (шахсоне), ки расман ваколатдори (ваколатдорони) имзо намудани санади меъёрии ҳуқуқии даҳлдор мебошад (ба истиснои Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва қонунҳои бо роҳи раъйпурсии умумихалқӣ қабулгардида);
- макон ва санаи қабули санади меъёрии ҳуқуқӣ;
- рақами санади меъёрии ҳуқуқӣ (ба истиснои Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва қонунҳои бо роҳи раъйпурсии умумихалқӣ қабулгардида);
- рақам ва санаи бақайдгирии давлатӣ барои санадҳои меъёрии ҳуқуқие, ки бояд дар Вазорати адлияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ба қайд гирифта шаванд;
- муҳри дорои нишони давлатии мақомоте, ки санади меъёрии ҳуқуқиро қабул кардааст.

Моддаи 42. Номи санади меъёрии ҳуқуқӣ

Ҳар як санади меъёрии ҳуқуқӣ ном дорад, ки дар маркази қисми болоии матн нишон дода мешавад. Номи санадҳои қонунгузорӣ бо ҳарфҳои калон навишта мешавад. Номи дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ бо ҳарфҳои хурд навишта шуда, бо ҳарфи калон оғоз меёбад. Номи санади меъёрии ҳуқуқӣ мавзӯи танзими ҳуқуқии санади меъёрии ҳуқуқӣ ва мазмуни асосии онро инъикос менамояд. Дар охири номи санади меъёрии ҳуқуқӣ нуқта гузошта намешавад. Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин кодекс, қонун ва санадҳои меъёрии ҳуқуқии қабул ё тасдиқшаванди мушаххас ҳангоми дар шакли муҳтасар ифода ёфтанд, ки намуд ва номи онҳоро инъикос менамояд, бо ҳарфҳои хурд навишта шуда, бо ҳарфи калон оғоз меёбанд (*Қонуни ҶТ аз 03.01.2024 № 2024*).

Моддаи 43. Таркиби санади қонунгузорӣ

1. Таркиби санади қонунгузорй метавонад аз муқаддима, қисм, фасл, зерфасл, боб, параграф, модда, қисм дар модда, банд, зербанд ва сархат иборат бошад (*Қонуни ҶТ аз 19.07.2019 № 1632*).

2. Муқаддима қисми таркибии санади қонунгузорй буда, дар он мақсади қабул кардани санади қонунгузорй, мавзўй ва вазифаҳои асосии он инъикос карда мешаванд. Ба муқаддима амру дастурҳои меъёри доҳил карда намешавад.

3. Қисм ҷузъи таркибии мустақили санади қонунгузорй буда, фаслҳои санадҳои қонунгузории ҳаҷман калонро дар бар мегирад. Қисм бо рақами римӣ ишора гардида, баъд аз он нуқта гузошта мешавад. Қисм метавонад ном дошта бошад ва пас аз рақамҳо бо ҳарфҳои калон навишта шуда, дар маркази сатр ҷойгир карда мешавад. Дар охири номи қисм нуқта гузошта намешавад.

4. Фасл қисми таркибии санади қонунгузорй буда, бобҳо ё параграфҳои ин санади қонунгузориро дар бар мегирад. Фасл бо рақами римӣ ишора гардида, баъд аз он нуқта гузошта мешавад. Вобаста ба ҳаҷм фасл метавонад ба зерфаслҳо тақсим шавад. Фасл дорои ном буда, бо ҳарфҳои калон навишта мешавад. Номи фасл дар маркази сатр ҷойгир карда мешавад. Дар охири номи фасл нуқта гузошта намешавад.

5. Зерфасл қисми таркибии фасли санади қонунгузорй буда, аз бобҳо ё параграфҳои санади қонунгузорй иборат аст. Зерфасл бо рақамҳои арабӣ ишора гардида, баъд аз он нуқта гузошта мешавад. Зерфасл дорои ном буда, бо ҳарфҳои калон навишта мешавад. Номи зерфасл дар маркази сатр ҷойгир карда мешавад. Дар охири номи зерфасл нуқта гузошта намешавад.

6. Боб қисми таркибии санади қонунгузорй буда, моддаҳои мазмунан ба ҳам наздики ин санади қонунгузориро дар бар мегирад. Боб бо рақами арабӣ ишора гардида, баъд аз он нуқта гузошта мешавад. Боб ном дошта, бо ҳарфҳои калон навишта шуда, дар маркази сатр ҷойгир карда мешавад. Дар охири номи боб нуқта гузошта намешавад. Боби санади қонунгузории ҳаҷмаш калон мумкин аст ба параграфҳо тақсим карда шавад.

7. Параграф қисми матни доҳили фасл, зерфасл ё боб мебошад, ки бо аломати параграф "§" ифода мегардад. Параграф бо рақами арабӣ ишора гардида, пас аз он нуқта гузошта мешавад. Параграф дорои ном буда, бо ҳарфҳои хурд навишта мешавад, vale бо ҳарфи калон оғоз ёфта, дар маркази сатр ҷойгир карда мешавад. Дар охири номи параграф нуқта гузошта намешавад.

8. Модда қисми ҳатмии таркибии санади қонунгузорй буда, дорои муқаррароти меъёрии мукаммал мебошад. Модда бо фосила оғоз ёфта, бо рақами арабӣ ишора мегардад ва пас аз он нуқта гузошта мешавад. Модда ном дошта, мазмуну моҳияти онро ифода мекунад, ба истиснои моддаи қонуне, ки тавассути он ба қонуни амалкунанда тағириу иловаҳо ворид карда мешавад. Номи модда пас аз рақамҳо бо ҳарфҳои хурд навишта мешавад, vale бо ҳарфи калон оғоз гардида, дар охири номи модда нуқта гузошта намешавад. Моддаҳо метавонанд дар боб ё параграф муттаҳид гардида, аз қисмҳо иборат бошанд.

9. Қисми моддаи санади қонунгузорй ҷузъи таркибии он буда, мазмуни ягона дорад. Қисми моддаи санади қонунгузорй бо фосила оғоз ёфта, бо рақами арабӣ, ки баъд аз он нуқта гузошта мешавад, ишора мегардад ва метавонад ба бандҳо ё сархатҳо тақсим шавад. Қисми модда наметавонад аз як банд ё як сархат иборат бошад. Агар модда аз як қисм иборат бошад, рақамгузорй карда намешавад. Қисми моддаи санади қонунгузорй бо ҳарфи калон оғоз гардида, дар охири он нуқта гузошта мешавад (*Қонуни ҶТ аз 19.07.2019 № 1632, аз 03.01.2024 № 2024*).

10. Банди қисми моддаи санади қонунгузорй ҷузъи таркибии он буда, баъд аз муқаддимаи қисм ва аломати баён ":" бо фосила оғоз меёбад ва бо рақами арабӣ ишора гардида, пас аз он аломати қавси пӯшида ")" гузошта мешавад. Бандҳо метавонанд ба зербандҳо ё сархатҳо тақсим шаванд. Банд бо ҳарфи хурд оғоз гардида, дар охири он нуқтавергул ";" гузошта мешавад, ба истиснои банди охирон, ки дар охири он нуқта гузошта мешавад (*Қонуни ҶТ аз 19.07.2019 № 1632*).

11. Зербанди банди қисми моддаи санади қонунгузорӣ чузъи таркибии он буда, баъд аз муқаддимаи банд ва аломати баён ":" бо фосила оғоз меёбад ва бо ҳарфҳои хурди алифбои тоҷикӣ ишора гардида, пас аз он аломати қавси пӯшида ")" гузошта мешавад. Зербандҳо метавонанд ба сарҳатҳо тақсим шаванд. Зербанд бо ҳарфи хурд оғоз гардида, дар охири он нуқтавергул ";" гузошта мешавад, ба истиснои зербанди охирони қисми модда, ки дар охири он нуқта гузошта мешавад (*Қонуни ҶТ аз 19.07.2019 № 1632, аз 03.01.2024 № 2024*).

12. Сарҳатҳо чузъи таркибии қисм, банд ё зербанд буда, пас аз муқаддимаи қисм, банд ё зербанд ва аломати баён ":" бо аломати нимтире "-" чудо мегарданд ва бо ҳарфҳои хурд навишта мешаванд. Ҳар як сарҳат бо нуқтавергул ";" ба охир мерасад, ба истиснои сарҳати охирони қисми модда, ки дар охири он нуқта гузошта мешавад (*Қонуни ҶТ аз 19.07.2019 № 1632*).

13. Рақамгузории қисм, фасл, боб ва моддаи санади қонунгузорӣ бояд пайдарпай бошад.

14. Рақамгузории қисмҳо ва бандҳо дар моддаҳо, параграфҳои ҳар як боб, зерфасл ва фасл, инчунин, зерфаслҳои ҳар як фасли санади қонунгузорӣ мустақил мебошад (*Қонуни ҶТ аз 19.07.2019 № 1632*).

15. Дар қисмҳои таркибии санади қонунгузорӣ истифодаи аломатҳои дар Қонуни мазкур пешбининашуда манъ аст.

16. Санади қонунгузории калонҳаҷм метавонад мундариҷа дошта бошад (*Қонуни ҶТ аз 19.07.2019 № 1632*).

Моддаи 44. Таркиби санади меъёрии ҳуқуқии зерқонунӣ

1. Таркиби санади меъёрии ҳуқуқии зерқонунӣ метавонад аз муқаддима, боб, параграф, банд, зербанд ва сарҳат иборат бошад.

2. Санадҳои меъёрии ҳуқуқии зерқонуние, ки дар моддаҳои 21-27 Қонуни мазкур пешбинӣ гардидаанд, бояд муқаддима дошта бошанд ва дар он ишора ба санади меъёрии ҳуқуқӣ (модда, қисм ё банди он), ки дар асос ва барои иҷрои он қабул мегардад, нишон дода шавад. Ба муқаддима амру дастурҳои меъёри дохил карда намешавад.

3. Боб чун қисми таркибии санади меъёрии ҳуқуқии зерқонунӣ бандҳои мазмунан ба ҳам наздики санади меъёрии ҳуқуқии зерқонуниро дар бар мегирад. Боб бо рақами арабӣ ишора гардида, баъд аз он нуқта гузошта мешавад. Боб ном дошта, бо ҳарфҳои калон навишта ва дар маркази сатр ҷойгир карда мешавад. Дар охири номи боб нуқта гузошта намешавад. Боби санади меъёрии ҳуқуқии зерқонунии ҳачмаш калон мумкин аст ба параграфҳо тақсим карда шавад.

4. Параграф қисми матни дохили боб мебошад, ки бо аломати параграф "§" ифода мегардад. Параграф бо рақами арабӣ ишора гардида, пас аз он нуқта гузошта мешавад. Параграф дорои ном буда, бо ҳарфҳои хурд навишта мешавад, вали бо ҳарфи калон оғоз ёфта, дар маркази сатр ҷойгир карда мешавад. Дар охири номи параграф нуқта гузошта намешавад.

5. Банд қисми ҳатмии таркибии санади меъёрии ҳуқуқии зерқонунӣ буда, дорои муқаррароти меъёрии мукаммал мебошад. Банд ном надорад ва бо фосила оғоз ёфта, бо рақами арабӣ ишора мегардад, ки баъд аз он нуқта гузошта мешавад. Бандҳо метавонанд дар боб ё параграф муттаҳид гардида, ба зербандҳо ё сарҳатҳо тақсим шаванд. Банд бо ҳарфи калон оғоз гардида, дар охири он нуқта гузошта мешавад. Агар санади меъёрии ҳуқуқии зерқонунӣ аз як банд иборат бошад, рақамгузорӣ карда намешавад (*Қонуни ҶТ аз 19.07.2019 № 1632*).

6. Зербанди банди санади меъёрии ҳуқуқии зерқонунӣ чузъи таркибии он буда, баъд аз муқаддимаи банд ва аломати баён ":" бо фосила оғоз меёбад ва бо рақами арабӣ ишора гардида, пас аз он аломати қавси пӯшида ")" гузошта мешавад. Зербандҳо метавонанд ба сарҳатҳо тақсим шаванд. Зербанд бо ҳарфи хурд оғоз гардида, дар охири он нуқтавергул ";" гузошта мешавад, ба истиснои зербанди охирон, ки дар охири он нуқта гузошта мешавад (*Қонуни ҶТ аз 19.07.2019 № 1632*).

7. Сархатхө чузьи таркибии банд ё зербанд буда, пас аз муқаддимаи банд ё зербанд ва аломати баён ":" бо аломати нимтире "-" чудо гардида, бо ҳарфҳои хурд навишта мешаванд. Ҳар як сархат бо нуқта вергул ";" ба охир мерасад, ба истиснои сархати охирони банд ва ё зербанди охирон, ки дар охири он нуқта гузошта мешавад (*Қонуни ҶТ* аз 19.07.2019 № 1632).

8. Рақамгузории бобҳо ва бандҳои санади меъёрии ҳуқуқии зерқонунӣ пайдарпай мебошад. Рақамгузории параграфҳои ҳар як боби санади меъёрии ҳуқуқии зерқонунӣ мустақил мебошад.

9. Дар қисмҳои таркибии санади меъёрии ҳуқуқии зерқонунӣ истифодаи аломатҳои дар Қонуни мазкур пешбининашуда манъ аст.

Моддаи 45. Таркиби санади меъёрии ҳуқуқии зерқонунии қабул ё тасдиқунанда ва бо дигар санад қабул ё тасдиқшаванд

1. Таркиби санади меъёрии ҳуқуқии зерқонунии қабул ё тасдиқунандае, ки дар моддаҳои 21-27 ҳамин Қонун пешбинӣ гардидааст аз муқаддима ва банд иборат мебошад. Муқаддима дорои маълумот дар бораи асосҳои қабул кардани санади меъёрии ҳуқуқии зерқонунӣ, ҳолатҳои воқеӣ ва асосҳое мебошад, ки боиси қабули ҳамин санади меъёрии ҳуқуқии зерқонунӣ гардидаанд. Ба муқаддима амру дастурҳои меъёрий ва истифодаи калимаҳои мураккаби ихтисоршуда дохил карда намешаванд. Муқаддима рақамгузорӣ карда намешавад. Банд қисми ҳатмии таркибии санади қабул ё тасдиқунанда буда, дорои муқаррароти меъёрии мукаммал мебошад. Банд ном надорад ва бо фосила оғоз ёфта, бо рақами арабӣ ишора мегардад, ки баъд аз он нуқта гузошта мешавад. Санади қабул ё тасдиқунандае, ки аз як банд иборат мебошад, рақамгузорӣ карда намешавад. Бандҳо метавонанд ба сархатҳо тақсим шаванд. Банд бо ҳарфи калон оғоз гардида, дар охири он нуқта гузошта мешавад. Дар банд, ки қабул ё тасдиқи санад пешбинӣ мегардад, номи санади қабул ё тасдиқшаванда дарҷ карда шуда, бо калимаҳои "қабул карда шавад (замима мегардад)" ё "тасдиқ карда шавад (замима мегардад)" ба итном мерасад. Дар ҳолати қабул ё тасдиқи якчанд санадҳо номи санадҳои қабул ё тасдиқшаванда пайдарпай ё дар шакли алоҳида дарҷ карда шуда, бо калимаҳои "қабул карда шаванд (замимаҳои 1, 2, ...)" ё "тасдиқ карда шаванд (замимаҳои 1, 2, ...)" ба итном мерасанд.

2. Таркиби санади меъёрии ҳуқуқии зерқонунии қабул ё тасдиқшаванда метавонад аз муқаддима, қисм, фасл, зерфасл, боб, параграф, банд, зербанд ва сархат иборат бошад. Санадҳои меъёрии ҳуқуқии зерқонуние, ки дар моддаҳои 28-29 Қонуни мазкур пешбинӣ гардидаанд, метавонанд муқаддима дошта бошанд. Муқаддима қисми таркибии санади меъёрии ҳуқуқии зерқонунии қабул ё тасдиқшаванда буда, дорои маълумот дар бораи мақсади қабул кардани санади меъёрии ҳуқуқии зерқонунӣ, мавзӯъ ва тарзи танзими ҳуқуқии он мебошад. Ба муқаддима дохил кардани амру дастурҳои меъёрий ва истифодаи калимаҳои мураккаби ихтисоршуда манъ аст. Муқаддима рақамгузорӣ карда намешавад. Тартиби ифодаи қисм, фасл ва зерфасли санади меъёрии ҳуқуқии зерқонунии қабул ё тасдиқшаванда мутобики талаботе, ки дар моддаи 43 Қонуни мазкур нисбати қисм, фасл ва зерфаслҳо пешбинӣ шудаанд, сурат мегирад. Тартиби ифодаи боб, параграф, банд, зербанд ва сархатҳои санади меъёрии ҳуқуқии зерқонунии қабул ё тасдиқшаванда мутобики талаботе, ки дар моддаи 44 Қонуни мазкур нисбати боб, параграф, банд, зербанд ва сархатҳо пешбинӣ шудааст, сурат мегирад.

3. Дар кунчи рости болои санадҳои дар қисми 2 моддаи мазкур пешбинишууда ба санади қабул ё тасдиқунанда, сана ва рақами қабул ё тасдиқ ишора карда мешавад. Дар навбати худ санадҳои мазкур низ мутобики моддаи 47 ҳамин Қонун метавонанд замима дошта бошанд.

4. Санади меъёрии ҳуқуқии зерқонунии қабул ё тасдиқшавандаи калонҳаҷм метавонад мундариҷа дошта бошад.

Моддаи 46. Хусусиятҳои таркибии кодекс

1. Кодекс дорои ном мебошад ва метавонад мундариҷа, қисми умумӣ ва қисми маҳсус дошта бошад.

2. Қисми умумии кодекс муқаррарати ҳуқуқии умумиро, ки заманаи татбиқи меъёрхои қисми маҳсус мебошанд дар бар гирифта, аз муқаррарати зерин иборат аст:

- муқаррарати умумӣ (принципо, тафсири мағҳумҳо ва институтҳои асосӣ);
- муқаррарати маҳсуси меъёри;
- дигар ҳолатҳои ибтидоии меъёрий, ки барои татбиқи меъёрхои қисми маҳсус заманаи ҳуқуқӣ мегузоранд.

3. Қисми маҳсуси кодекс ба таври мушаххас амали ҳуқуқӣ ё зиддиҳуқуқӣ, оқибатҳои ҳуқуқиро барои иҷро ва риоя накардани онҳо пешбинӣ намуда, метавонад дорои чунин муқаррарат бошад:

- меъёрхои рафттори имконпазир, ҳатмӣ ва ё манъқунанда;
- қоидаҳои оқибатҳои ҳуқуқӣ барои риоя ва иҷро накардани меъёрхои ҳуқуқӣ пешбиникунанда.

Моддаи 47. Эзоҳ ва замима

1. Эзоҳ дар санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ дар ҳолатҳои зарурӣ бо мақсади дақиқ намудани моҳияти меъёрхои ҷудогона истифода бурда мешавад.

2. Эзоҳ дар охири меъёри ё меъёрхои ҷудогонае, ки нисбати онҳо эзоҳот дода мешавад, дар сатри алоҳида навишта, дар он дақиқ қайд карда мешавад, ки эзоҳот мағҳуми меъёри қадом қисмҳои таркибии санадҳои меъёрии ҳуқуқиро дар бар мегирад (*Қонуни ҶТ аз 19.07.2019 № 1632*).

3. Агар дар санади меъёрии ҳуқуқӣ ҷадвал, сурат, ҳарита, нақша, номгӯй ва дигар маводи шарҳиҳанда оварда шаванд, пас онҳо метавонанд ҳамчун замима нишон дода шаванд. Дар ин ҳолат моддаҳои (бандҳои) даҳлдори он бояд ба ин замимаҳо ишора намоянд. Қисмҳои таркибии ҷадвал, номгӯй ва нақшаҳои замимашаванд вобаста ба ҳаҷм, мақсад, моҳият, гурӯҳбандӣ ва дигар ҳусусиятҳои онҳо мустақилона рақамгузорӣ карда мешаванд (*Қонуни ҶТ аз 03.01.2024 № 2024*).

4. Замимаи шарҳиҳанда ва ё пурракунандаи муҳтавои санади меъёрии ҳуқуқӣ, қисми таркибии он мебошад, ки барои осон намудани кор дар варақҳои алоҳида оварда мешавад. Дар ин ҳолат истинод ба замима тавассути истилоҳи "мутобиқӣ" сурат мегирад.

5. Замима бояд сарлавҳа ва рақами тартибӣ дошта бошад, ки робитаи онро бо матни асосии санади меъёрии ҳуқуқӣ нишон медиҳад. Нишонаҳои номбурда дар қунҷи рости болои замима навишта мешаванд.

6. Санади меъёрии ҳуқуқӣ бо замимаҳо бояд рақамҳои пайдарпайи саҳифаҳоро дошта бошад.

Моддаи 48. Истифодаи истинод дар санади меъёрии ҳуқуқӣ

1. Истинод ба қисмҳои таркибии санади меъёрии ҳуқуқӣ, инчунин ба дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ дар ҳолате истифода мешавад, ки нишон додани робитаи мутақобилаи санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ё худ пешгирии такрори онҳо зарур бошад.

2. Дар мавриди истинод намудан ба Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, қонунҳои бо роҳи раъйпурсии умумиҳалқӣ қабулгардида, қонунҳои конститутсионӣ, кодексҳо ва қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон (қисмҳои таркибии онҳо) инҳо зикр карда мешаванд (*Қонуни ҶТ аз 03.01.2024 № 2024*):

- ишора ба меъёри дақиқ (дар мавриди зарурӣ то сарҳат), ки ба он истинод карда мешавад (ҳангоми истинод кардан ба қисми таркибии алоҳидаи санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ);
- намуди санади меъёрии ҳуқуқӣ;
- номи санади меъёрии ҳуқуқӣ.

3. Дар мавриди истинод намудан ба санади меъёрии ҳуқуқии зерқонунӣ илова ба нишонаҳои дар қисми 2 моддаи мазкур пешбiniшуда рақам ва санаи қабули санади меъёрии ҳуқуқӣ низ зикр карда мешаванд.

4. Дар ҳолатҳои якчанд маротиба ба санади меъёрии ҳуқуқии зерқонунӣ истинод кардан танҳо намуди санад, рақам ва санаи қабули он ва ё шакли муҳтасари он зикр карда мешаванд (*Қонуни ҶТ аз 03.01.2024 № 2024*).

5. Ба санади меъёрии хуқуқӣ ё худ ба қисми таркибии он дар ҳамин санади меъёрии хуқуқӣ танҳо бо истифодаи калимаҳои "мазкур" ва ё "ҳамин" истинод карда мешавад (*Конуни ҶТ аз 03.01.2024 № 2024*).

Моддаи 49. Талаботи забонӣ ба матни санади меъёрии хуқуқӣ

1. Матни санади меъёрии хуқуқӣ ба забони давлатӣ қабул карда мешавад.
2. Матни санади меъёрии хуқуқӣ бояд бо риояи услуби расмии забони адабӣ, сода ва равону фахмо баён карда шавад, ки тафсири ҳархелаи меъёрҳоро истисно намояд.

Моддаи 50. Истилоҳоти санади меъёрии хуқуқӣ

1. Истилоҳоти санади меъёрии хуқуқӣ бояд бо истифода аз калима ва ибораҳои оммафаҳм тартиб дода шавад.
2. Ҳамон як истилоҳ дар санади меъёрии хуқуқӣ бояд як маъноро ифода намуда, мазмуни ягона дошта бошад.
3. Дар ҳолати зарурати дақиқ намудани истилоҳот ва мағҳумҳои дар санади меъёрии хуқуқӣ истифодашуда дар санад моддае (қисме, банде) оварда мешавад, ки дар он моҳияти ин истилоҳоту мағҳумҳо шарҳ дода мешавад.
4. Истилоҳоти маҳсус мумкин аст дар санади меъёрии хуқуқӣ танҳо бо ҳамон маъное истифода гардад, ки он дар соҳаи маҳсуси даҳлдор истифода мешавад. Истилоҳоти маҳсус бояд дар санади меъёрии хуқуқӣ шарҳ дода шавад.

Моддаи 51. Талабот ба сабку услуги санади меъёрии хуқуқӣ

Дар матни санади меъёрии хуқуқӣ истифодаи чунин калимаву ибораҳо манъ аст:

- забони гуфтугӯи ҳалқӣ (лаҳҷавӣ ва шевагӣ), ифодаҳои маҷозӣ ва пуробуранг;
- мағҳумҳои (истилоҳоти) гуногуни ҳаммаъно;
- истифодаи калима ва истилоҳоти бегонаи ғайримаъмул дар сурати дар забони давлатӣ мавҷуд будани чунин калима ва истилоҳот;
- ибора ва таркибҳои норавшан, мулоҳизот, хитобу даъватҳои умумӣ;
- калимаҳои мураккаби ихтисоршуда (аббревиатура), ба истиснои ҳолатҳои зарурӣ ва бо нишон додани шакли пурраи онҳо (*Конуни ҶТ аз 19.07.2019 № 1632*);
- истилоҳоти ғайримаъерӣ.

Моддаи 52. Тартиби нишон додани номи мақомоти давлатӣ ва мағҳумҳо дар санади меъёрии хуқуқӣ

(*Конуни ҶТ аз 03.01.2024 № 2024*)

1. Номи мақомоти давлатӣ, ки дар санади меъёрии хуқуқӣ зикр меёбад, дақиқ ва айнан мутобиқи номи пурраи расмиашон, ки дар оиннома ва низомномаи онҳо, дар қарор оид ба таъсис, номгузорӣ ва тағирии номи онҳо пешбинӣ шудаанд, навишта мешаванд.

2. Мағҳумҳои умумӣ (калимаву ибораҳо), ки мақомоти давлатиро ифода менамоянд, дар санади меъёрии хуқуқӣ дар ҳолатҳои истифода мешаванд, ки ин мағҳуми умумӣ ҳар қадом мақомоти даҳлдори давлатиро дар назар дошта бошад.

3. Агар дар матни санади меъёрии хуқуқӣ чандин бор зикр кардани номи мақоми давлатӣ, ҳамчунин мағҳуми бо чанд калима ифодашавандаро чандин маротиба такрор кардан зарур бошад, номи мақомоти давлатӣ ё мағҳум дар муқаррароти меъерӣ, ки он бори аввал истифода шудааст, пурра зикр меёбад, зимни ин дар қавсайн ифодаи шартии он, ки дар муқаррароти минбаъда ишора мегардад, навишта мешавад. Ҳамин қоида нисбати номи санади меъёрии хуқуқӣ татбиқ карда мешавад, агар пурра зикр кардани номи он мақсаднок набошад.

Моддаи 53. Тартиби пешбинӣ намудани ҷавобгарии хуқуқӣ дар санадҳои меъёрии хуқуқӣ

(*Конуни ҶТ аз 19.07.2019 № 1632*)

Дар санади меъёрии хуқуқие, ки уҳдадории мақомоти давлатӣ, шахсони мансабдор, шахсони воқеӣ ва хуқуқиро муқаррар менамояд, кирдорҳои муайян карда мешаванд, ки

барои онҳо қонунгузорӣ метавонад ҷавобгарии дахлдорро муқаррар намояд (*Қонуни ҶТ аз 19.07.2019 № 1632*).

Моддаи 54. Тартиби пешбинӣ намудани муқаррароти интиқолӣ дар санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ

Санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ метавонанд муқаррароти интиқолӣ дошта бошанд. Дар муқаррароти интиқолӣ ҳолати муносибатҳои ҳуқуқие, ки дар натиҷаи амали муқаррароти санадҳои меъёрии ҳуқуқии қаблан қабулгардида ба вучуд омадаанд, инъикос гардида, мухлат ва тарзҳои гузариш ба муносибатҳои нав муқаррар карда мешаванд.

Моддаи 55. Зарурати ворид намудани тағириу иловаҳо ба санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ

1. Дар мавриди қабули санади меъёрии ҳуқуқии нав, агар санади меъёрии ҳуқуқии қаблан қабулгардида қисман ба меъёрҳои ба санади меъёрии ҳуқуқии нав воридшуда мухолиф бошад, ба он тағириу иловаҳои дахлдор ворид карда мешаванд. Матни чунин тағириу иловаҳо дар шакли таҳрири нави моддаҳои дахлдор ва қисмҳои таркибии онҳо, ҳамчунин ворид намудани тағириу иловаҳои зарурӣ ба ин моддаҳо ва қисмҳои таркибии онҳо ифода карда мешавад.

2. Тағириу иловаҳо ба санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ инчунин метавонанд бо мақсади бартараф намудани ихтилофоти байни санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ, норасой дар санади меъёрии ҳуқуқӣ ва ҳалли дигар масъалаҳои дахлдор ворид карда шаванд (*Қонуни ҶТ аз 03.01.2024 № 2024*).

3. Дар сурати таҳияи лоиҳаи санади меъёрии ҳуқуқӣ зарурати таҳияи лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқии баробардарача оид ба ворид намудани тағириу иловаҳо ё аз эътибор сокит намудани дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ба вучуд ояд, ин лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ бояд дар маҷмӯъ таҳия ва пешниҳод карда шаванд. Агар ҳангоми таҳияи лоиҳаи фармони Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон зарурати таҳияи лоиҳаи қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ба вучуд ояд, ин лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ бояд дар маҷмӯъ таҳия ва пешниҳод карда шаванд, агар дар лоиҳаи фармони Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон тартиби дигар пешбинӣ нашуда бошад. Таҳияи лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ оид ба ворид намудани тағириу иловаҳо ё аз эътибор сокит намудани дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ баъди қабули санади меъёрии ҳуқуқии асосӣ ба таври истисно дар мавридҳое иҷозат дода мешавад, ки таҳияи онҳо мухлати тӯлониро талаб намояд. Дар ин маврид супориши мақомоти (шахси мансабдори) ҳуқуқэҷодкунандай даҳлдор дар бораи таҳияи лоиҳаи номгӯи мазкур тайёр карда, дар он мақомоти давлатии таҳиякунандай ҳамин номгӯй ва мухлати пешниҳоди он ба мақомоти ҳуқуқэҷодкунанда муқаррар карда мешавад (*Қонуни ҶТ аз 03.01.2024 № 2024*).

Моддаи 56. Техникаи ба санади меъёрии ҳуқуқӣ ворид намудани тағириу иловаҳо

1. Агар тағириу иловаҳои ба санади меъёрии ҳуқуқӣ воридшаванда аз нисфи матни санади меъёрии ҳуқуқӣ (қисми таркибии он) зиёд бошанд ва ё онро душворфаҳм гардонанд, санади меъёрии ҳуқуқӣ (қисми таркибии он) дар таҳрири нав баён карда мешавад.

2. Агар тағирии меъёрҳоро дар таҳрири нав пурра баён кардан зарур набошад, матни онҳо бо роҳи хориҷ, илова ва иваз намудани баъзе калима, ибора, чумла ва рақамҳо ислоҳ карда мешавад. Ҳангоми илова, иваз ва хориҷ намудани калима, ибора ва рақамҳо дар матни санади меъёрии ҳуқуқӣ, тағириу иловаҳо бо роҳи дар ҳар як қисми таркибӣ илова, иваз ва хориҷ намудани калима, ибора ва рақамҳо сурат мегирад. Дар сурати чой доштани зарурати ҷандин маротиба илова, иваз ва хориҷ намудани ҳамон як калима, ибора ва рақам дар матни санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ, қоиди мазкур метавонад истифода нашавад (*Қонуни ҶТ аз 19.07.2019 № 1632*).

3. Дар сурати аз санади қонунгузорӣ хориҷ намудани фасл, зерфасл, боб, параграф, модда ва аз дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ хориҷ кардани фасл, зерфасл, боб, параграф, банд рақами тартибии онҳо мувофиқан тағирир дода намешавад. Агар қисми таркибии модда ва ё банди санади меъёрии ҳуқуқӣ хориҷ карда шавад, дар ин сурат қисмҳои таркибии боқимондаи модда ва ё банд ба тартиб дароварда мешаванд, ба истиснои

сархатҳо, ки онҳо мустақилона ҷобаҷогузорӣ мегарданд (*Қонуни ҶТ аз 19.07.2019 № 1632, аз 03.01.2024 № 2024*).

4. Дар сурати ба санади меъёрии ҳуқуқӣ илова намудани фасл, зерфасл, боб, параграф, модда ва ё банд ба онҳо рақамҳои тартибии фасл, зерфасл, боб, параграф, модда ва ё банди пешинаи санади меъёрии ҳуқуқӣ гузошта, дар тарафи рости қисми болои ин рақамҳо бо рақамҳои арабӣ аз рақами як сар карда рақамгузорӣ карда мешавад, ки ин намуд рақамгузорӣ (ишора) номида мешавад.

5. Агар ба қисми таркибии модда ва ё банди санади меъёрии ҳуқуқӣ қисми таркибии нав илова карда шавад, рақамгузории қисмҳои боқимондаи таркибии модда ва ё банд ба тартиб оварда мешавад, ба истиснои сархатҳо, ки онҳо мустақилона ҷобаҷогузорӣ мегарданд (*Қонуни ҶТ аз 03.01.2024 № 2024*).

6. Ворид намудани тағириу иловаҳо ба санади меъёрии ҳуқуқӣ аз ҷониби мақомоти (шахси мансабдори) ҳуқуқҷодкунанда, ки онро қабул намудааст, бо роҳи қабул намудани ҳамон намуд санади меъёрии ҳуқуқие, ки ин тағириу иловаҳо ба он ворид карда мешаванд, сурат мегирад (*Қонуни ҶТ аз 19.07.2019 № 1632*).

7. Тағириу иловаҳо ба кодекс бо роҳи қабул намудани Қонун ворид карда мешаванд.

8. Тағириу иловаҳоро ба санади меъёрии ҳуқуқии қабул ё тасдиқшуда мақомоти (шахси мансабдори) ҳуқуқҷодкунанда, ки онро қабул ё тасдиқ намудааст, бо роҳи қабул кардани ҳамон намуди санади меъёрии ҳуқуқие, ки ин санади меъёрии ҳуқуқӣ бо чунин санади меъёрии ҳуқуқӣ қабул ё тасдиқ шудааст, ворид менамояд.

9. Дар сурати якчанд маротиба ворид намудани тағириу иловаҳо ба санади меъёрии ҳуқуқӣ, ки онро душворфаҳм мегардонанд, мақоми (шахси мансабдори) ҳуқуқҷодкунандае, ки санади меъёрии ҳуқуқиро қабул ё тасдиқ намудааст, метавонад онро бо дарназардошти тағириу иловаҳои воридгардида ва воридшаванда дар таҳрири нав қабул ё тасдиқ намояд.

10. Санади меъёрии ҳуқуқие, ки тавассути он тағириу иловаҳо ворид карда мешавад, вобаста ба матни тағири ё илова метавонад дар алоҳидагӣ, якҷоя дар шаклҳои танҳо ва ё ҷамъ номгузорӣ карда шавад.

Моддаи 57. Тартиби аз эътибор соқит донистан ва боздоштани амали санади меъёрии ҳуқуқӣ

1. Агар санади меъёрии ҳуқуқии амалкунанда ё қисми таркибии он ба меъёрҳои ба санади нав дохилшуда мухолиф ё худ ба воситаи он бекор шуда бошад, бояд аз эътибор соқит дониста шавад. Дар ҳолати аз эътибор соқит надонистани чунин санади меъёрии ҳуқуқӣ он дар қисме амал мекунад, ки ба санади меъёрии ҳуқуқии нав қабулгардида мухолифат надошта бошад.

2. Ҳангоми аз эътибор соқит намудани санади меъёрии ҳуқуқии асосӣ, дар як вақт санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ё қисми онҳо, ки тибқи онҳо ба ҳамин санади меъёрии ҳуқуқӣ тағириу иловаҳо ворид гардидаанд, аз эътибор соқит дониста мешаванд.

3. Амали санади меъёрии ҳуқуқӣ (қисми таркибии он) дар ҳолатҳои зарурӣ мумкин аст ба муҳлати муайян боздошта шавад.

4. Санади боздошт қабул мегардад:

- бо қарори якҷояи Маҷлиси миллӣ ва Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои қарорҳои якҷояи онҳо;

- бо қарори Маҷлиси миллии Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои қарорҳои Маҷлиси миллии Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, санадҳои меъёрии ҳуқуқии мақомоти намояндагии маҳаллии ҳокимиияти давлатӣ;

- бо қарори Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои қонунҳои конститутсионӣ, кодексҳо, қонунҳо ва қарорҳои Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон;

- бо Фармони Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон барои санадҳои меъёрии ҳуқуқии Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, вазоратҳо, кумитаҳои давлатӣ, мақомоти назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, мақомоти назди

Хукумати Чумхурии Тоҷикистон, Бонки миллии Тоҷикистон, Палатаи ҳисоби Чумхурии Тоҷикистон, Агентии амнияти химиявӣ, биологӣ, радиатсионӣ ва ядроии Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон ва мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ (*Қонуни ҶТ аз 19.07.2019 № 1632, аз 23.12.2021 № 1820, аз 03.01.2024 № 2024*);

- бо қарори Хукумати Чумхурии Тоҷикистон барои санадҳои меъёрии ҳуқуқии Хукумати Чумхурии Тоҷикистон, вазоратҳо, кумитаҳои давлатӣ ва мақомоти назди Хукумати Чумхурии Тоҷикистон;

- бо фармоиш ва қарорҳои вазоратҳо, кумитаҳои давлатӣ, мақомоти назди Президенти Чумхурии Тоҷикистон, мақомоти назди Хукумати Чумхурии Тоҷикистон, Бонки миллии Тоҷикистон, Палатаи ҳисоби Чумхурии Тоҷикистон ва Агентии амнияти химиявӣ, биологӣ, радиатсионӣ ва ядроии Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон барои санадҳои меъёрии ҳуқуқии онҳо (*Қонуни ҶТ аз 19.07.2019 № 1632, аз 23.12.2021 № 1820, аз 03.01.2024 № 2024*);

- бо қарорҳои мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ барои санадҳои меъёрии ҳуқуқии онҳо ва қарорҳои мақомоти ҳудидоракунии шаҳрак ва дехот;

- бо қарорҳои мақомоти ҳудидоракунии шаҳрак ва дехот барои санадҳои меъёрии ҳуқуқии онҳо.

БОБИ 6. ТАҲИЯ ВА БА РАСМИЯТ ДАРОВАРДАНИ ЛОИҲАИ САНАДИ МЕЪЁРИИ ҲУҚУҚӢ

Моддаи 58. Таҳияи лоиҳаи санади меъёрии ҳуқуқӣ

1. Лоиҳаи санади меъёрии ҳуқуқӣ аз ҷониби худи мақоми ҳуқуқэҷодкунанда ё бо супориши он аз ҷониби мақомот, муассиса ва ташкилоти тобеъ таҳия карда мешавад. Вазоратҳо, кумитаҳои давлатӣ, мақомоти назди Президенти Чумхурии Тоҷикистон ва мақомоти назди Хукумати Чумхурии Тоҷикистон, Прокуратураи генералии Чумхурии Тоҷикистон, Бонки миллии Тоҷикистон, Палатаи ҳисоби Чумхурии Тоҷикистон, Ваколатдор оид ба ҳуқуқи инсон дар Чумхурии Тоҷикистон, Суди Олии Чумхурии Тоҷикистон, Суди Олии иқтисодии Чумхурии Тоҷикистон, мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва ҳудидоракунӣ, дигар мақомоти давлатӣ, ташкилотҳои давлатӣ ва ҷамъияти дар ҳолатҳои пешбининамудаи қонунгузории Чумхурии Тоҷикистон метавонанд дар мувофиқа бо мақомоти давлатии манфиатдор лоиҳаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии даҳлдорро ба баррасии Президенти Чумхурии Тоҷикистон ё Ҳукумати Чумхурии Тоҷикистон пешниҳод намоянд. Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқии дигар метавонанд таклифҳои худро оид ба таҳияи санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ба мақомоти ҳуқуқэҷодкунанда пешниҳод намоянд (*Қонуни ҶТ аз 19.07.2019 № 1632, аз 03.01.2024 № 2024*).

2. Мақоми ҳуқуқэҷодкунанда метавонад дар асоси шартнома ба шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ таҳияи лоиҳаи санади меъёрии ҳуқуқиро супориш дихад.

3. Мақоми ҳуқуқэҷодкунанда метавонад таҳияи лоиҳаи алтернативии санади меъёрии ҳуқуқиро ба якчанд мақомот, муассиса, ташкилот ва шахсон супорад ё бо онҳо шартнома бандад, инчунин барои лоиҳаи беҳтарин озмун эълон намояд.

Моддаи 59. Таъсиси гурӯҳи корӣ оид ба таҳияи лоиҳаи санади меъёрии ҳуқуқӣ

1. Бо қарори мақомоти ҳуқуқэҷодкунанда ё мақомоти дорои ҳуқуқи ташаббуси қонунгузорӣ барои таҳия ё такмили лоиҳаи санади меъёрии ҳуқуқӣ мумкин аст аз ҳисоби намояндагони мақомоти давлатӣ, иттиҳодияҳои ҷамъиятий, муассисаҳои илмӣ, ташкилотҳои дигар ва олимони алоҳида гурӯҳи корӣ таъсис дода шавад.

2. Гурӯҳи корӣ лоиҳаи санади меъёрии ҳуқуқиро мутобиқи нақшай тасдикгардида таҳия менамояд.

Моддаи 60. Муқаммал ва мушаҳҳас намудани лоиҳаи санади меъёрии ҳуқуқӣ

Агар барои муқаммал ва мушаҳҳас намудани муқаррароти лоиҳаи санади меъёрии ҳуқуқӣ қабули дигар санади меъёрии ҳуқуқӣ зарур бошад, дар лоиҳаи асосӣ ё лоиҳаи санади меъёрии ҳуқуқӣ оид ба мавриди амал қарор додани он ба мақомоти даҳлдор дар муҳлати муқарраркардаи мақомоти ҳуқуқэҷодкунанда таҳия ва қабул намудани чунин санади меъёрии ҳуқуқӣ супориш дода мешавад.

Моддаи 61. Ҷалб намудани мақомоти давлатӣ ба таҳияи лоиҳаи санади меъёрии ҳуқуқӣ

Циҳати таҳияи лоиҳаи санади меъёрии ҳуқуқӣ оид ба соҳаҳои чудогонаи иқтисодиёт ва соҳаҳои дигари идораи давлатӣ вазорату идораҳо, мақомоти дигари давлатӣ, ки барои ҳолат ва рушди ин соҳаҳо масъуланд, ҷалб карда мешаванд.

Моддаи 62. Тартиби мувофиқа кардани лоиҳаи санади меъёрии ҳуқуқӣ

1. Лоиҳаи санади меъёрии ҳуқуқӣ то қабул ё тасдиқи он бо мақомот ва идораҳои манфиатдор мувофиқа карда мешавад.

2. Лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқие, ки аз ҷониби субъектҳои ҳуқуки ташаббуси қонунгузорӣ - узви Маҷлиси миллӣ Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, вакили Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Маҷлиси вакилони ҳалқи Вилояти Муҳтори Кӯҳистони Бадаҳшон ба Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод мегарданд, бо тартиби муқаррарнамудаи Дастури Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои мувофиқа ба Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон фиристода мешаванд. Лоиҳаҳои санадҳои қонунгузорие, ки аз ҷониби Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон бо истифода аз ҳуқуки ташаббуси қонунгузорӣ ба Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод мегарданд, бо тартиби муқаррарнамудаи онҳо бо мақомоти манфиатдор мувофиқа карда мешаванд (*Қонуни ҶТ аз 03.01.2024 № 2024*).

3. Тартиби мувофиқа кардани лоиҳаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии дигарро, ки аз ҷониби ҷаласаҳои якҷояи Маҷлиси миллӣ ва Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Маҷлиси миллӣ Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон қабул мегарданд, Дастури ин мақомоти ҳуқуқҷодкунанда муайян мекунад.

4. Лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқии Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон бо тартиби муқаррарнамудаи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мувофиқа карда мешаванд.

5. Лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқии умумиҳатмии вазоратҳо, кумитаҳои давлатӣ, мақомоти назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, мақомоти назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, Бонки миллӣ Тоҷикистон, Палатаи ҳисоби Ҷумҳурии Тоҷикистон, Агентии амнияти химиявӣ, биологӣ, радиационӣ ва ядроии Академияи миллӣ илмҳои Тоҷикистон, мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва мақомоти худидоракуни шаҳрак ва дехот бо мақомоту идораҳо, корхона, муассисаҳо ташкилотҳои манфиатдор мувофиқа карда мешаванд (*Қонуни ҶТ аз 19.07.2019 № 1632, аз 23.12.2021 № 1820, аз 03.01.2024 № 2024*).

Моддаи 63. Ирсоли лоиҳаи санади меъёрии ҳуқуқӣ барои қабули минбаъдаи он

1. Лоиҳаи санади меъёрии ҳуқуқӣ ба мақомоти ҳуқуқҷодкунандаи ваколатдори даҳлдор бо замимаи чунин ҳуҷҷатҳо ирсол мегардад:

- мактуби ирсолӣ;

- маълумотномаи асосноккунандаи зарурати қабул намудани лоиҳаи даҳлдор, номѓӯи мақомот ва ташкилоте, ки лоиҳа бо онҳо мувофиқа гардидааст, дар ҳолатҳои муқаррарнамудаи Қонуни мазкур ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон;

- хулосаи коршиносон, ки дар натиҷаи экспертизаи мустақил тайёр шудаанд - ҳангоми зарурат (*Қонуни ҶТ аз 03.01.2024 № 2024*);

- асоснокгардонии молиявию иқтисодии лоиҳаи санади меъёрии ҳуқуқӣ, ки амалисозии он ҳароҷоти молиявиро талаб мекунад;

- ҳуҷҷатҳои дигар, ки ба асосноккунии муқаррароти лоиҳа ё ба лоиҳаи санади меъёрии ҳуқуқӣ даҳл доранд - бо ҳоҳиши мақоми ҳуқуқҷодкунандае, ки лоиҳаро пешниҳод намудааст.

2. Лоиҳаи санади меъёрии ҳуқуқӣ ба мақоми ҳуқуқҷодкунандаи даҳлдор дар як вақт ҳам дар ҳомили коғазӣ ва ҳам дар ҳомили электронӣ бо забони давлатӣ ва забони русӣ пешниҳод карда мешавад.

3. Масъалаҳои дигари тартиби пешниҳоди лоиҳаи санади меъёрии хуқуқӣ аз ҷониби мақоми хуқуқҷодкунандай даҳлдор муайян карда мешаванд.

4. Лоиҳаи санади меъёрии хуқуқӣ, ки бо риоя накардани талаботи моддаи мазкур ба баррасии мақомоти хуқуқҷодкунандай пешниҳод мегардад, бидуни баррасӣ баргардонида мешавад. Баъди бартараф кардани норасоиҳо лоиҳа бо тартиби муқарраргардида барои баррасӣ пешниҳод карда мешавад.

Моддаи 64. Экспертизаи лоиҳаи санади меъёрии хуқуқӣ

1. Лоиҳаи санади меъёрии хуқуқӣ бо қарори мақомоти хуқуқҷодкунандай метавонад мавриди экспертизаи хуқуқӣ, забонӣ, зиддикоррупсияни, зиддитабъизӣ, таҳлили таъсири танзимқунӣ, молиявию иқтисодӣ, экологӣ, илмию техникӣ ва ё маҳсуси илмӣ қарор дода шавад (*Қонуни ҶТ аз 03.01.2024 № 2024*).

2. Ба сифати коршинос ташкилот ва шахсоне ҷалб карда мешаванд, ки дар таҳияи ҳамин лоиҳа бевосита иштирок накарда бошанд (*Қонуни ҶТ аз 03.01.2024 № 2024*).

3. Дар баҳодиҳии лоиҳаи санади меъёрии хуқуқӣ коршиносон мустақил буда, ба мавқеи мақоми хуқуқҷодкунандай санади меъёрии хуқуқӣ, ки бо супориши он экспертиза гузаронида мешавад, вобаста нестанд (*Қонуни ҶТ аз 03.01.2024 № 2024*).

4. Лоиҳаи санади қонунгузорӣ, ки ба экспертизаи мустақили илмӣ пешниҳод карда шудааст, дар ҷаласаи мақомоти қонунгузор танҳо дар мавриди мавҷуд будани ҳулосаи коршинос баррасӣ мегардад (*Қонуни ҶТ аз 03.01.2024 № 2024*).

5. Экспертизаи зиддикоррупсияни лоиҳаҳои санадҳои меъёрии хуқуқӣ бо тартиби пешбининамудаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи экспертизаи зиддикоррупсияни санадҳои меъёрии хуқуқӣ ва лоиҳаҳои санадҳои меъёрии хуқуқӣ" гузаронида мешавад.

6. Экспертизаи зиддитабъизии лоиҳаҳои санадҳои меъёрии хуқуқӣ бо тартиби пешбининамудаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи баробарӣ ва барҳам додани ҳама гуна шаклҳои табъиз" гузаронида мешавад (*Қонуни ҶТ аз 03.01.2024 № 2024*).

БОБИ 7. ИНТИШОРИ САНАДҲОИ МЕЪЁРИИ ХУҚУҚӢ

Моддаи 65. Интишори расмии санадҳои меъёрии хуқуқӣ

1. Санадҳои меъёрии хуқуқӣ, инчунин санадҳои хуқуқии байналмилалие, ки Тоҷикистон онҳоро эътироф кардааст, ба ғайр аз санадҳои меъёрии хуқуқие, ки маълумоти дорои сирри давлатӣ ё сирри дигари бо қонун ҳифзшавандаро дар бар мегиранд, дар нашрияҳои расмӣ ройгон интишор карда мешаванд.

2. Ҳангоми интишори санадҳои меъёрии хуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар дигар воситаҳои ахбори омма истинод ба сарчашмаи нашри расмӣ ҳатмӣ мебошад.

3. Интишори расмии санадҳои меъёрии хуқуқӣ ба забони давлатӣ ва тарҷумаи онҳо ба забони русӣ сурат мегирад ва ҳангоми зарурат тарҷумаи онҳо ба дигар забонҳо аз тарафи Маркази миллии қонунгузории назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ карда мешавад.

4. Интишори расмии санадҳои меъёрии хуқуқӣ дар шакли нопурра ё иқтиbos аз онҳо мумкин нест, ба истиснои ҳолатҳои интишори санадҳои меъёрии хуқуқии дорои муқаррароти алоҳидае, ки набояд интишор шаванд.

Моддаи 66. Сарчашмаҳо ва тартиби интишори расмии санадҳои меъёрии хуқуқӣ

1. Сарчашмаи расмии интишори санадҳои қонунгузорӣ, санадҳои хуқуқии байналмилалие, ки Тоҷикистон онҳоро эътироф кардааст, қарорҳои якҷояи Маҷлиси миллӣ ва Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, қарорҳои Маҷлиси миллии Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, санадҳои меъёрии хуқуқии Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, вазоратҳо, кумитаҳои давлатӣ, мақомоти назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, мақомоти назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, Бонки миллии Тоҷикистон, Палатаи ҳисоби Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Агентии амнияти химиявӣ, биологӣ, радиатсионӣ ва ядроии Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон рӯзномаҳои "Ҷумҳурият", "Садои мардум", "Ахбори Маҷлиси Олии

Чумхурии Тоҷикистон" ва "Феҳристи ягонаи давлатии санадҳои меъёрии ҳуқуқии Чумхурии Тоҷикистон" мебошанд. Санадҳои меъёрии ҳуқуқие, ки аз мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор) ба нашрияҳои расмӣ ворид шудаанд, бояд дар муҳлати на дертар аз 10 рӯз аз лаҳзаи воридшавӣ интишор гарданд (*Қонуни ҶТ аз 19.07.2019 № 1632, аз 23.12.2021 № 1820, аз 03.01.2024 № 2024*).

2. Сарчашмаи расмии интишори санадҳои меъёрии ҳуқуқии Маҷlisҳои вакилони ҳалқи Вилояти Муҳтори Кӯҳистони Бадаҳшон, вилоятҳо, шаҳри Душанбе ва раисони Вилояти Муҳтори Кӯҳистони Бадаҳшон, вилоятҳо ва шаҳри Душанбе рӯзномаҳои вилоятӣ ва шаҳрии даҳлдор мебошанд. Сарчашмаи расмии интишори санадҳои меъёрии ҳуқуқии Маҷlisҳои вакилони ҳалқи шаҳру ноҳия, раисони шаҳру ноҳия ва мақомоти худидоракунии шаҳрак ва дехот рӯзномаҳои шаҳрӣ ва ноҳиявии даҳлдор мебошанд.

3. Тартиби интишори расмии санадҳои меъёрии ҳуқуқии Президенти Чумхурии Тоҷикистон, Ҳукумати Чумхурии Тоҷикистон, мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва мақомоти худидоракунии шаҳрак ва дехот аз ҷониби Президенти Чумхурии Тоҷикистон ва тартиби интишори расмии санадҳои меъёрии ҳуқуқии вазоратҳо, кумитаҳои давлатӣ ва мақомоти назди Президенти Чумхурии Тоҷикистон, мақомоти назди Ҳукумати Чумхурии Тоҷикистон, Бонки миллии Тоҷикистон, Палатаи ҳисоби Чумхурии Тоҷикистон, Агентии амнияти ҳимиявӣ, биологӣ, радиатсионӣ ва ядроии Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон аз ҷониби Ҳукумати Чумхурии Тоҷикистон муқаррар карда мешаванд (*Қонуни ҶТ аз 19.07.2019 № 1632, аз 23.12.2021 № 1820, аз 03.01.2024 № 2024*).

Моддаи 67. Аҳбори Маҷлиси Олии Чумхурии Тоҷикистон

1. "Аҳбори Маҷлиси Олии Чумхурии Тоҷикистон" нашрияи расмии Маҷлиси Олии Чумхурии Тоҷикистон мебошад, ки ҳар моҳ як маротиба бо забони давлатӣ ва забони русӣ чоп мешавад.

2. "Аҳбори Маҷлиси Олии Чумхурии Тоҷикистон" дар намуди шумораҳои алоҳида дар ҳаҷми бемаҳдуд (дар мавриҷҳои алоҳида дар ҷанд қисм) чоп мешавад ва аз се фасл иборат аст.

3. Дар фасли аввал санадҳои қонунгузорӣ ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии ҷаласаҳои якҷояи Маҷлиси миллӣ ва Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Чумхурии Тоҷикистон, Маҷлиси миллии Маҷлиси Олии Чумхурии Тоҷикистон ва Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Чумхурии Тоҷикистон ҷой дода мешаванд.

4. Дар фасли дуюм санадҳои ҳуқуқии байналмилалие, ки Тоҷикистон онҳоро эътироф кардааст, қарорҳои Суди конституцioniи Чумхурии Тоҷикистон, санадҳои тафсiriи расмии ҷаласаҳои якҷояи Маҷлиси миллӣ ва Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Чумхурии Тоҷикистон, Маҷлиси миллии Маҷлиси Олии Чумхурии Тоҷикистон ва Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Чумхурии Тоҷикистон ҷой дода мешаванд.

5. Дар фасли сеюм санадҳои ҳусусияти меъёринадоштаи Маҷлиси Олии Чумхурии Тоҷикистон ва маводи иттилоотӣ чоп карда мешаванд.

6. Интишори расмӣ дар "Аҳбори Маҷлиси Олии Чумхурии Тоҷикистон" тавассути нусҳабардории матни пурра ва дақиқи санади меъёрии ҳуқуқии нашршаванда, инчунин замимаҳо ба санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ бо тартиби хронологӣ бо тамоми нишонаҳои он, ки моддаи 41 Қонуни мазкур пешбинӣ намудааст, сурат мегирад (*Қонуни ҶТ аз 03.01.2024 № 2024*).

7. Қонунҳо ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ, ки дар "Аҳбори Маҷлиси Олии Чумхурии Тоҷикистон" нашр шудаанд, ҷун асоси маҷмӯи хронологии қонунгузории ҷории Чумхурии Тоҷикистон эътироф мешаванд.

Моддаи 68. ҳориҷ карда шуд

(*Қонуни ҶТ аз 03.01.2024 № 2024*)

Моддаи 69. Феҳристи ягонаи давлатии санадҳои меъёрии ҳуқуқии Чумхурии Тоҷикистон

1. "Фехристи ягонаи давлатии санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон" нашрия расмӣ мебошад, ки ҳар моҳ як маротиба бо забони давлатӣ ва забони русӣ аз ҷониби Вазорати адлияи Ҷумҳурии Тоҷикистон чоп ва шакли электронии он, ки аз соли 2011 бо шакли қоғазӣ эътибори якхела дорад, дар сомонаи расмии Вазорати адлияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷойгир карда мешавад (*Қонуни ҶТ аз 03.01.2024 № 2024*).

2. "Фехристи ягонаи давлатии санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон" дар намуди шумораҳои алоҳида дар ҳаҷми бемаҳдуд (дар мавридиҳои алоҳида дар ҷанд қисм) чоп мешавад ва аз ҷор фасл иборат аст.

3. Дар фасли якум санадҳои қонунгузорӣ, санадҳои ҳуқуқии байналмилалие, ки Тоҷикистон онҳоро эътироф кардааст, санадҳои меъёрии ҳуқуқии ҷаласаҳои якҷояи Маҷлиси миллӣ ва Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, санадҳои меъёрии ҳуқуқии Маҷлиси миллии Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷой дода мешаванд. Дар фасли дуюм фармонҳои Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва дар фасли сеюм қарорҳои Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон чоп карда мешаванд. Фасли ҷорум санадҳои меъёрии ҳуқуқии ҳусусияти умуниҳатмидоштаи вазоратҳо, кумитаҳои давлатӣ, мақомоти назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, мақомоти назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, Бонки миллии Тоҷикистон, Палатаи ҳисоби Ҷумҳурии Тоҷикистон, Агентии амнияти химиявӣ, биологӣ, радиатсионӣ ва ядрои Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон, мақомоти маҳаллии ҳокимиyaти давлатӣ, мақомоти худидоракунии шаҳрак ва дехот, ки дар Вазорати адлияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ба қайди давлатӣ гирифта шудаанд, инчунин маводи иттилоотиро дар бар мегирад (*Қонуни ҶТ аз 19.07.2019 № 1632, аз 23.12.2021 № 1820, аз 03.01.2024 № 2024*).

4. Интишори расмӣ дар "Фехристи ягонаи давлатии санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон" тавассути нусхабардории матни пурра ва дақики санади меъёрии ҳуқуқии нашршаванд, инчунин замимаҳо ба санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ бо тартиби ҳронологӣ бо тамоми нишонаҳои он, ки моддаи 41 Қонуни мазкур пешбинӣ намудааст, сурат мегирад (*Қонуни ҶТ аз 03.01.2024 № 2024*).

5. Мақомоти марказии ҳокимиyaти давлатӣ ва мақомоти маҳаллии ҳокимиyaти давлатӣ бо "Фехристи ягонаи давлатии санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон" таъмин карда мешаванд (*Қонуни ҶТ аз 03.01.2024 № 2024*).

Моддаи 70. Интишори ғайрирасмии санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ

1. Санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ метавонанд дар нашрияҳои чопӣ ва электронии ғайрирасмӣ низ интишор гарданд.

2. Интишори ғайрирасмии санади меъёрии ҳуқуқӣ баъди интишори расмии он амалӣ мегардад. Дар ин маврид сарчашмаи нашри расмӣ ҳатман нишон дода мешавад.

Моддаи 71. Санай интишори расмии санади меъёрии ҳуқуқӣ

1. Санай интишори расмии санади меъёрии ҳуқуқӣ рӯзи аз чоп баромадани матни пурраи расмии санади меъёрии ҳуқуқӣ дар нашрия расмӣ ҳисобида мешавад.

2. Дар ҳолати дар вақтҳои гуногун дар якчанд нашрияҳои расмӣ интишор гардидани санади меъёрии ҳуқуқӣ, рӯзи интишори расмӣ ва муҳлати эътибор пайдо кардани он аз рӯзи аввали интишори санади меъёрии ҳуқуқӣ ба забони давлатӣ муайян карда мешавад.

Моддаи 72. Интишори санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ дар таҳрири нав

Санади меъёрии ҳуқуқие, ки ба он якчанд маротиба тағириру иловаҳо ворид карда шуда, истифодабарии онро душвор мегардонад, бо қарори мақоми ҳуқуқэҷодкунандае, ки санади мазкурро қабул кардааст, метавонад дар нашрия расмӣ бо дарназардошти тағириру иловаҳо дар таҳрири нав интишор шавад.

Моддаи 73. Шартҳои амалӣ гардонидани санади меъёрии ҳуқуқӣ

Баъд аз қабул ё тасдиқ кардани санади меъёрии ҳуқуқӣ ва мавриди амал қарор додани он, бояд тарзи дурустӣ амалӣ гардонидани санади меъёрии ҳуқуқии аз ҷониби субъектҳои ҳуқуқэҷодкунандае, ки санади меъёрии ҳуқуқиро қабул ё тасдиқ кардаанд, бо риояи талаботи зерин ба роҳ монда шавад (*Қонуни ҶТ аз 03.01.2024 № 2024*):

- сари вақт ба маълумоти ичроқунандагон расонидани санади меъёрии ҳуқуқии қабулшуда;
- таъмини молиявӣ, моддиву техникий, ҳуқуқӣ ва ташкилию техникии амалисозии санади меъёрии ҳуқуқӣ;
- таъмини риояи муҳлати дар амал татбиқ намудани санади меъёрии ҳуқуқӣ.

Моддаи 74. Дастрасии санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ

1. Дастрасии санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ғайр аз санадҳои меъёрии ҳуқуқие, ки маълумоти дорои сирри давлатӣ ё сирри дигари бо қонун ҳифзшавандаро дар бар мегиранд, озод мебошад.

2. Мақомоти давлатӣ ва шахсони мансабдор уҳдадоранд:

- ба шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ дастрасии васеъро барои гирифтани маълумот оид ба санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ, инчунин нусхаҳои онҳо аз матни расмӣ таъмин намоянд;
- санадҳои меъёрии ҳуқуқиро дар сомонаҳои Интернет ҷой диҳанд, дигар роҳҳои ба маълумоти шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ расонидани маълумотро оид ба санадҳои меъёрии ҳуқуқие, ки ба онҳо даҳл доранд, таъмин созанд;

- давра ба давра маҷмӯи санадҳои меъёрии ҳуқуқии қабулнамудаашонро нашр кунанд.

БОБИ 8. АМАЛИ САНАДИ МЕЪЁРИИ ҲУҚУҚӢ ДАР ЗАМОН, МАКОН ВА НИСБАТ БА ШАХСОН

Моддаи 75. Тартиби мавриди амал қарор додани санади меъёрии ҳуқуқӣ

1. Тартиби мавриди амал қарор додани санади меъёрии ҳуқуқиро Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, Қонуни мазкур, худи санади меъёрии ҳуқуқӣ ё санади меъёрии ҳуқуқӣ оид ба тартиби мавриди амал қарор додани он муқаррар менамоянд.

2. Агар дар худи санади меъёрии ҳуқуқӣ муҳлати мавриди амал қарор додан муқаррар нашуда бошад, пас ин санад аз рӯзи интишори расмӣ мавриди амал қарор дода мешавад.

3. Агар дар худи санади меъёрии ҳуқуқие, ки маълумоти дорои сирри давлатӣ ё сирри дигари бо қонун ҳифзшавандаро дар бар мегирад, муҳлати мавриди амал қарор додан муқаррар нашуда бошад, пас ин санад аз рӯзи имзо, бақайдгирӣ, қабул ё тасдиқ мавриди амал қарор дода мешавад.

4. Санади меъёрии ҳуқуқие, ки ҷавобгарии ҳуқуқиро муқаррар ё пурзӯр менамояд, андози навро муқаррар мекунад ва ё шароити андозсупорандагонро вазнин менамояд, на кам аз як моҳ бâъди интишори расмӣ мавриди амал қарор мегирад.

Моддаи 76. Қувваи бозгашти санади меъёрии ҳуқуқӣ

1. Санади меъёрии ҳуқуқӣ қувваи бозгашт надорад, ба истиснои ҳолатҳои муқаррарнамудаи қонунҳо.

2. Ба санади меъёрии ҳуқуқӣ мумкин аст қувваи бозгашт дода шавад. Меъёр дар бораи додани қувваи бозгашт дар худи санади меъёрии ҳуқуқӣ ё дар санади меъёрии ҳуқуқӣ оид ба мавриди амал қарор додани он пешбинӣ мегардад.

3. Агар санади меъёрии ҳуқуқӣ муқаррар намудан ё вазнин кардани ҷавобгарии ҳуқуқиро пешбинӣ намояд, инчунин андози навро муқаррар кунад ё шароити андозсупорандагонро вазнин намояд, ба он додани қувваи бозгашт манъ аст.

Моддаи 77. Муҳлати амали санади меъёрии ҳуқуқӣ

1. Санади меъёрии ҳуқуқӣ амали бемуҳлат дорад, агар дар он ё дар санади меъёрии ҳуқуқӣ дар бораи мавриди амал қарор додани он муҳлати дигари амал нишон дода нашуда бошад.

2. Муҳлати мувакқатии амали санади меъёрии ҳуқуқӣ мумкин аст барои тамоми санад ё қисмҳои таркибии алоҳидай он муқаррар гардад. Дар ин ҳолат дар санади меъёрии ҳуқуқӣ ё қисми таркибии даҳлдори он ё дар санади меъёрии ҳуқуқӣ дар бораи мавриди амал қарор дода шуданаш бояд муҳлати амали он нишон дода шавад. Бо гузаштани муҳлати нишондодашуда амали санади меъёрии ҳуқуқӣ ва ё қисми таркибии он қатъ мегардад.

3. То ба охир расидани муҳлати амали санади меъёрии ҳуқуқии мувакқатӣ (қисми таркибии он) мақоме (шахси мансабдоре), ки санади меъёрии ҳуқуқиро қабул намудааст,

метавонад дар бораи ба муҳлати нав тамдид намудани муҳлати амали санади меъёрии ҳуқуқӣ ё оид ба додани хусусияти бемуҳлат ба он қарор қабул кунад.

Моддаи 78. Қатъи амали санади меъёрии ҳуқуқӣ

1. Амали санади меъёрии ҳуқуқӣ (қисми таркибии он) дар мавридҳои зерин қатъ мегардад:

- ба охир расидани муҳлати амали санади меъёрии ҳуқуқӣ (қисми таркибии он);
- бо тартиби муқарраршуда тибқи қарори Суди конститутсионии Ҷумҳурии Тоҷикистон ғайриконститутсионӣ донистани санади меъёрии ҳуқуқӣ (қисми таркибии он);
- аз эътибор сокит донистани санади меъёрии ҳуқуқӣ (қисми таркибии он) ё боздошти амали санади меъёрии ҳуқуқӣ (қисми таркибии он) аз ҷониби мақомоте (шахси мансабдоре), ки санади мазкурро қабул намудааст ё дигар мақомоти (шахси мансабдори) барои ин амал ваколатдор.

2. Амали санади меъёрии ҳуқуқӣ тибқи санади меъёрии ҳуқуқии ҳамон дараҷа ё дараҷаи болоӣ ва дар ҳолатҳои пешбининамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон бо санади суд қатъ мегардад.

Моддаи 79. Доираи амали санади меъёрии ҳуқуқӣ

1. Санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар тамоми ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон амал мекунанд, агар дар онҳо ё дар санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ дар бораи мавриди амал қарор додани онҳо тартиби дигар муқаррар нашуда бошад.

2. Санадҳои меъёрии ҳуқуқии қабулкардаи мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва мақомоти ҳудидоракуни шаҳрак ва дехот дар ҳудуди даҳлдор амал мекунанд.

Моддаи 80. Амали санади меъёрии ҳуқуқӣ нисбат ба шахсон

1. Амали санади меъёрии ҳуқуқӣ ба шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки дар ҳудуди он қарор доранд ва дар ҳолатҳои пешбинinамудаи санади меъёрии ҳуқуқӣ, ба шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки берун аз Ҷумҳурии Тоҷикистон қарор доранд, инчунин ба шаҳrвандони ҳориҷӣ ва шахсони бешаҳрванди дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон қарордошта (ба истиснои шахсоне, ки санадҳои меъёрии ҳуқуқии амалкунанда муқаррар кардаанд) татбиқ мегардад.

2. Амали санади меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон нисбат ба намояндагони дипломатӣ ва кормандони ташкилотҳои ҳориҷӣ тибқи санадҳои ҳуқуқии байналмилалие, ки Тоҷикистон онҳоро эътироф кардааст, муқаррар карда мешавад.

Моддаи 81. Мониторинги татбиқи санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ

1. Мониторинги татбиқи санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ аз тарафи мақомоти ҳуқуқечодкунанда бо мақсади пурракунӣ ва таҳлили иттилоот оид ба ҷараёни татбиқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии мушаххас гузаронида мешавад. Дар мониторинги татбиқи санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ мақомоти дигари давлатӣ, ки вазифаҳои назоратӣ ва тафтиширо иҷро мекунанд, ширкат меварзанд. Мақомоти татбиқи ҳуқуқ барои мониторинги татбиқи санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ фаъолона мусоидат мекунанд, мақомоти ҳуқуқечодкунандаро бо иттилооти кофӣ оид ба ҷараёни татбиқи санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ таъмин менамояд.

2. Натиҷаи мониторинги татбиқи санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ҳангоми банақшагирии таҳияи лоиҳаи санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ, таҳияи лоиҳаи санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ, такмили ҳуқуқечодкунӣ, таъмини сифати санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва самаранокии онҳо ба инобат гирифта мешавад.

3. Мониторинги татбиқи санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ҷузъи мониторинги ҳуқуқӣ буда, барои иҷрои вазифаҳои умумии таҳлили мунтазам ва ҳаматарафаи рушди қонунгузории ҷумҳурӣ, ташаккули соҳаю институтҳои нави ҳуқуқӣ ва қонунгузорӣ, тағири мавзӯъ ва усулҳои танзими ҳуқуқӣ, таъсири омилҳои объективӣ ва субъективӣ ба қонунгузорӣ мусоидат мекунад.

БОБИ 9. ТАФСИРИ РАСМИИ САНАДИ МЕЪЁРИИ ҲУҚУҚӢ

Моддаи 82. Зарурат ва тартиби тафсири расмии санади меъёрии ҳуқуқӣ

1. Дар сурати ошкор намудани носаҳеҳӣ ва гуногунфаҳмии санади меъёрии ҳуқуқӣ, амалияни ихтилофонки истифодаи он, мақомоти (шахси мансабдори) санади меъёрии

хуқуқии дахлдорро қабулнамуда дар санади тафсир, ки хусусияти расмӣ ва ҳатмӣ дорад, тафсири меъёри онро пешниҳод менамояд.

2. Санади тафсири расмӣ метавонад аз тарафи дигар мақомоте низ қабул шавад, ки онҳо мувоғики қонунгузорӣ барои тафсири ин ё он санади меъёрии хуқуқӣ ваколатдор карда шудаанд.

3. Санадҳои тафсири расмии мақомоти дигар, ки ваколатдоранд ин ё он санади меъёрии хуқуқиро тафсир кунанд, дар он шакле қабул мегарданд, ки бо Қонуни мазкур қабули санадҳои меъёрии хуқуқии дахлдор аз ҷониби онҳо пешбинӣ шудааст.

4. Санади тафсири расмӣ бо санадҳои зерин қабул мегардад:

- бо қонуни конститутсионӣ барои Конститутсиия Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- бо қонун барои қонунҳои бо роҳи раъйпурсии умумиҳалқӣ қабулгардида;
- бо қарорҳои якҷояи Маҷлиси миллӣ ва Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои қарорҳои якҷояи онҳо;
- бо қарори Маҷлиси миллии Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои санадҳои меъёрии хуқуқии Маҷлиси миллии Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- бо қарори Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои қонунҳои конститутсионӣ, кодексҳо, қонунҳо ва дигар санадҳои меъёрии хуқуқии Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- бо фармони Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон барои санадҳои меъёрии хуқуқии Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон барои санадҳои меъёрии хуқуқии Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- бо фармоишу қарорҳои вазоратҳо, кумитаҳои давлатӣ, мақомоти назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, мақомоти назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, Бонки миллии Тоҷикистон, Палатаи ҳисоби Ҷумҳурии Тоҷикистон, Агентии амнияти химиявӣ, биологӣ, радиатсионӣ ва ядроии Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон, мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва мақомоти худидоракуни шаҳрак ва дехот мутобиқан барои санадҳои меъёрии хуқуқии онҳо (*Қонуни ҶТ аз 19.07.2019 № 1632, аз 23.12.2021 № 1820, аз 03.01.2024 № 2024*).

5. Пленуми Суди Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Пленуми Суди Олии иқтисодии Ҷумҳурии Тоҷикистон таҷрибаи судиро оид ба амалияи татбиқи қонунгузорӣ ҷамъбаст намуда, тавзехоти дастурӣ медиҳанд ва онҳо барои судҳо, мақомоту шахсони мансабдоре, ки қонуни тавзехшударо татбиқ менамоянд, ҳатмӣ мебошанд.

6. Ҳангоми тафсири санади меъёрии хуқуқӣ ба он ворид намудани тағйиру иловажо мумкин нест.

7. Маънои санади меъёрии хуқуқии зерқонунӣ дар мавриди тафсир пурра мутобики қонун фаҳмонида ва дакиқ карда мешавад.

БОБИ 10. ТАРТИБИ ҲАЛЛИ ИХТИЛОФОТИ ҲУҚУҚӢ ВА РОҲҲОИ БАРТАРАФСОЗИИ ОНҲО

Моддаи 83. Мутобиқати байни санадҳои меъёрии хуқуқӣ

(*Қонуни ҶТ аз 03.01.2024 № 2024*)

Қонунҳои бо роҳи раъйпурсии умумиҳалқӣ қабулгардида, санадҳои хуқуқии байналмилалие, ки Тоҷикистон онҳоро эътироф кардааст, қонунҳои конститутсионӣ, кодексҳо ва қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон бояд ба Конститутсиия Ҷумҳурии Тоҷикистон, дигар санадҳои меъёрии хуқуқӣ ба Конститутсиия Ҷумҳурии Тоҷикистон ва санадҳои қонунгузории дигари Ҷумҳурии Тоҷикистон мутобиқат кунанд ва аз ҷониби субъекти хуқуқэҷодкунанда дар доираи салоҳияти муқаррарнамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон бо риояи қоидаҳои таҳия ва қабули санадҳои меъёрии хуқуқӣ қабул гарданд (*Қонуни ҶТ аз 03.01.2024 № 2024*).

Моддаи 84. Тартиби ҳалли ихтилофи байни санадҳои меъёрии хуқуқӣ

1. Ихтилофи байни санадҳои меъёрии ҳуқуқии гуногундарача тибқи низоми санадҳои меъёрии ҳуқуқие, ки дар моддаи 9 Қонуни мазкур пешбинӣ гардидааст, ҳал карда мешавад.

2. Санади меъёрии ҳуқуқии баробардарача нисбат ба дигар санади меъёрии ҳуқуқии ҳамин дараҷа ҳангоми мавҷуд будани ихтилофҳо дар ҳолатҳои зерин қувваи бештари ҳуқуқӣ дорад, агар:

- ин санади меъёрии ҳуқуқӣ аз рӯи ҳамон як мавзӯи танзим нисбат ба дигар санади меъёрии ҳуқуқӣ баъдтар қабул шуда бошад;

- мавзӯи танзими ин санади меъёрии ҳуқуқӣ нисбат ба дигар санади меъёрии ҳуқуқие, ки умумӣ мебошад, маҳсус бошад.

3. Дар сурати ба меъёрҳои қонунҳо ихтилоф доштани меъёрҳои қарори якҷояи Маҷлиси миллӣ ва Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, қарори Маҷлиси миллии Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, қарори Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, фармони Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, санадҳои меъёрии ҳуқуқии вазоратҳо, кумитаҳои давлатӣ, мақомоти назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, мақомоти назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, Бонки миллии Тоҷикистон, Палатаи ҳисоби Ҷумҳурии Тоҷикистон, Агентии амнияти химиявӣ, биологӣ, радиатсионӣ ва ядроии Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон, мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва мақомоти худидоракуни шаҳрак ва дехот меъёрҳои қонунҳо амал мекунанд (*Қонуни ҶТ аз 19.07.2019 № 1632, аз 23.12.2021 № 1820, аз 03.01.2024 № 2024*).

Моддаи 85. Роҳҳои бартараф намудани ихтилофоти байни санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ

Ихтилофоти байни санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ бо роҳҳои зерин бартараф карда мешаванд:

- бо ҳам мутобиқ намудани санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ дар ҷараёни таҳияи лоиҳаи санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ;
- ворид намудани тағириу иловаҳо ба санадҳои меъёрии ҳуқуқии амалкунанда;
- қатъи амали санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ё боздоштани амали онҳо;
- қабули санадҳои меъёрии ҳуқуқии нав;
- тафсири расмии санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ;
- мутобиқ намудани санадҳои меъёрии ҳуқуқии доҳилидавлатӣ (ба истиснои Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон) ба санадҳои ҳуқуқии байналмилалие, ки Тоҷикистон онҳоро эътироф кардааст.

Моддаи 86. Бартараф кардани норасой дар санади меъёрии ҳуқуқӣ

1. Дар ҳолати пайдо кардани норасой дар санади меъёрии ҳуқуқӣ мақоми ҳуқуқҷодкунанда, ки онро қабул кардааст, вазифадор аст ба он тағириу иловаҳои даҳлдоре ворид намояд, ки норасоиро бартараф месозанд.

2. То ворид кардани тағириу иловаҳои даҳлдор норасоиро бо роҳи истифодаи қиёси қонун ва қиёси ҳуқуқ бартараф карда мешаванд.

3. Истифодаи қиёси қонун ва қиёси ҳуқуқ дар мавриди маҳдуд кардани ҳуқуқҳои шаҳрвандон, инчунин муқаррар намудани ҷавобгарӣ манъ аст.

БОБИ 11. БАҲИСОБГИРӢ, БАҶАЙДГИРИИ ДАВЛАТИ ВА МУРАТТАБСОЗИИ САНАДҲОИ МЕЪЁРИИ ҲУҚУҚӢ

Моддаи 87. Бахисобгирии санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ

1. Санадҳои қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон, санадҳои ҳуқуқии байналмилалие, ки Тоҷикистон онҳоро эътироф кардааст, санадҳои меъёрии ҳуқуқии ҷаласаҳои якҷояи Маҷлиси миллӣ ва Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, санадҳои меъёрии ҳуқуқии Маҷлиси миллии Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, фармонҳои Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва қарорҳои Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар Вазорати адлияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҳисоб гирифта мешаванд.

2. Санадҳои меъёрии хуқуқии умумиҳатмии вазоратҳо, кумитаҳои давлатӣ, мақомоти назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, мақомоти назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, Бонки миллии Тоҷикистон, Палатаи ҳисоби Ҷумҳурии Тоҷикистон, Агентии амнияти химиявӣ, биологӣ, радиатсионӣ ва ядроии Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон, мақомоти маҳаллии ҳокимиияти давлатӣ ва мақомоти худидоракуни шаҳрак ва дехот дар Вазорати адлияи Ҷумҳурии Тоҷикистон баъди бақайдигирӣ давлатӣ, ба ҳисоб гирифта мешаванд (*Қонуни ҶТ аз 19.07.2019 № 1632, аз 23.12.2021 № 1820, аз 03.01.2024 № 2024*).

3. Санадҳои меъёрии хуқуқии дар қисмҳои 1 ва 2 ҳамин модда пешбинигардида аз ҷониби мақоми (шахси мансабдори) онро қабул ё тасдиқнамуда ва қонунҳо пас аз имзои Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон бояд дар муҳлати на дертар аз 10 рӯз пас аз қабул ё тасдиқ дар шакли нусхаҳои қабул ё тасдиқшуда ва дар шакли электронӣ ба Вазорати адлияи Ҷумҳурии Тоҷикистон барои баҳисобгирӣ, қайди давлатӣ ва дохил намудан ба Феҳристи ягонаи давлатии санадҳои меъёрии хуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ирсол карда шаванд.

Моддаи 88. Феҳристи баҳисобгирии давлатии санадҳои меъёрии хуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон

1. Феҳристи баҳисобгирии давлатии санадҳои меъёрии хуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон низоми ягонаи баҳисобгирӣ ва бақайдигирии давлатии санадҳои меъёрии хуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон буда, ба он санадҳои меъёрии хуқуқии дар қисми 2 моддаи 9 Қонуни мазкур номбаршуда, ворид карда мешаванд.

2. Феҳристи баҳисобгирии давлатии санадҳои меъёрии хуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон дорои чунин маълумот мебошад:

- номи мақоми қабул ё тасдиқнамудаи санади меъёрии хуқуқӣ;
- намуди санади меъёрии хуқуқӣ;
- санаи қабул ва раками санади меъёрии хуқуқӣ;
- номи санади меъёрии хуқуқӣ;
- рамзи Таснифи ягонаи умумиҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- маълумот дар хусуси бақайдигирии давлатӣ барои санадҳои меъёрии хуқуқие, ки бояд дар Вазорати адлияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ба қайд гирифта шаванд;
- маълумот оид ба интишори расмии санади меъёрии хуқуқӣ;
- маълумот оид ба ворид намудани тағиӣиру иловаҳо, боздошти амал ё беътибор донистани санади меъёрии хуқуқӣ.

3. Санадҳои меъёрии хуқуқӣ ба Феҳристи баҳисобгирии давлатии санадҳои меъёрии хуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон бо тартиби хронологӣ ворид карда мешаванд.

4. Тартиби пешбуруди Феҳристи баҳисобгирии давлатии санадҳои меъёрии хуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз ҷониби Вазорати адлияи Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар карда мешавад.

Моддаи 89. Санчиш ва бақайдигирии давлатии санадҳои меъёрии хуқуқии вазоратҳо, кумитаҳои давлатӣ, мақомоти назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, мақомоти назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, Бонки миллии Тоҷикистон, Палатаи ҳисоби Ҷумҳурии Тоҷикистон, Агентии амнияти химиявӣ, биологӣ, радиатсионӣ ва ядроии Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон, мақомоти маҳаллии ҳокимиияти давлатӣ ва мақомоти худидоракуни шаҳрак ва дехот

(*Қонуни ҶТ аз 19.07.2019 № 1632, аз 23.12.2021 № 1820, аз 03.01.2024 № 2024*)

1. Вазорати адлияи Ҷумҳурии Тоҷикистон мутобиқати санадҳои меъёрии хуқуқии хусусияти умумиҳатмидоштai вазоратҳо, кумитаҳои давлатӣ, мақомоти назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, мақомоти назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, Бонки миллии Тоҷикистон, Палатаи ҳисоби Ҷумҳурии Тоҷикистон, Агентии амнияти химиявӣ, биологӣ, радиатсионӣ ва ядроии Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон, мақомоти маҳаллии ҳокимиияти давлатӣ ва мақомоти худидоракуни шаҳрак ва дехотро ба санадҳои

қонунгузорӣ, фармонҳои Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва қарорҳои Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар муҳлати як моҳ месанҷад ва бақайдигирии давлатии онҳоро амалӣ мекунад. Санадҳои меъёрии ҳуқуқии хусусияти умумиҳатмидоштаи мазкур танҳо баъд аз санчиш, бақайдигирӣ ва интишори расмӣ эътибор пайдо менамоянд (*Қонуни ҶТ аз 19.07.2019 № 1632, аз 23.12.2021 № 1820, аз 03.01.2024 № 2024*).

2. Санадҳои меъёрии ҳуқуқие, ки аз қайди давлатӣ нағузаштаанд, оқибати ҳуқуқӣ надоранд ва ҳамчун эътиборнадошта наметавонанд барои танзими муносибатҳои ҳуқуқии дахлдор ва татбиқи мӯҷозот барои иҷро накардан муқаррароти онҳо асос гарданд. Ҳангоми ҳалли баҳсҳо ба ин санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ истинод овардан мумкин нест.

3. Дар мавриди аз ҷониби Вазорати адлияи Ҷумҳурии Тоҷикистон рад карда шудани бақайдигирии санади меъёрии ҳуқуқӣ вазоратҳо, кумитаҳои давлатӣ, мақомоти назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, мақомоти назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, Бонки миллӣи Тоҷикистон, Палатаи ҳисоби Ҷумҳурии Тоҷикистон, Агентии амнияти химиявӣ, биологӣ, радиатсионӣ ва ядрои Академияи миллӣ илмҳои Тоҷикистон, мақомоти маҳаллии ҳокимиюти давлатӣ ва мақомоти худидоракуни шаҳрак ва дехот, ки санади меъёрии ҳуқуқиро қабул кардаанд, метавонанд бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон шикоят намоянд (*Қонуни ҶТ аз 19.07.2019 № 1632, аз 23.12.2021 № 1820, аз 03.01.2024 № 2024*).

4. Дар сурати ошкор гардидани мухолифати санади меъёрии ҳуқуқии вазорат, кумитаи давлатӣ, мақомоти назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, мақомоти назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, Бонки миллӣи Тоҷикистон, Палатаи ҳисоби Ҷумҳурии Тоҷикистон, Агентии амнияти химиявӣ, биологӣ, радиатсионӣ ва ядрои Академияи миллӣ илмҳои Тоҷикистон, мақомоти маҳаллии ҳокимиюти давлатӣ ва мақомоти худидоракуни шаҳрак ва дехот ба санадҳои меъёрии ҳуқуқии навқабулшуда Вазорати адлияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ба субъектҳои ҳуқуқэҷодкунандай даҳлдор дар бораи бартараф кардани мухолифати ҷойдошта хабарнома ирсол менамояд. Субъектҳои ҳуқуқэҷодкунанда уҳдадоранд дар муҳлати як моҳ аз санаи қабули хабарномаи Вазорати адлия мухолифатро бо роҳи ворид намудани тағириу иловаҳои даҳлдор ва ё аз эътибор соқит кардани санади меъёрии ҳуқуқӣ бартараф карда, санади меъёрии ҳуқуқиро барои бақайдигирии давлатӣ ба Вазорати адлияи Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод намоянд. Дар сурати аз ҷониби субъектҳои ҳуқуқэҷодкунандай даҳлдор дар давоми як моҳ пешниҳод нагардидани санади меъёрии ҳуқуқӣ ҷиҳати бартараф кардани мухолифат Вазорати адлияи Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи аз Феҳристи баҳисобигирии давлатии санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон хориҷ кардани он қарор қабул намуда, онро барои маълумот ва аз эътибор соқит намудани санади меъёрии ҳуқуқӣ ба мақомоти даҳлдор мефиристад. Қарор дар бораи аз Феҳристи баҳисобигирии давлатии санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон хориҷ кардани санади меъёрии ҳуқуқӣ дар Феҳристи баҳисобигирии давлатии санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон қайд мегардад (*Қонуни ҶТ аз 03.01.2024 № 2024*).

Моддаи 90. Тартиби баҳисобигирий ва бақайдигирии давлатии санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон

Тартиби баҳисобигирий ва бақайдигирии давлатии санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистонро Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян мекунад.

Моддаи 91. Назорат ва санчиши фаъолияти ҳуқуқэҷодкунии вазоратҳо, кумитаҳои давлатӣ, мақомоти назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, мақомоти назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, Бонки миллӣи Тоҷикистон, Палатаи ҳисоби Ҷумҳурии Тоҷикистон, Агентии амнияти химиявӣ, биологӣ, радиатсионӣ ва ядрои Академияи миллӣ илмҳои Тоҷикистон, мақомоти маҳаллии ҳокимиюти давлатӣ ва мақомоти худидоракуни шаҳрак ва дехот

(*Қонуни ҶТ аз 19.07.2019 № 1632, аз 23.12.2021 № 1820, аз 03.01.2024 № 2024*)

1. Вазорати адлияи Чумхурии Тоҷикистон риояи муқаррароти боби мазкурро аз ҷониби вазоратҳо, кумитаҳои давлатӣ, мақомоти назди Президенти Чумхурии Тоҷикистон, мақомоти назди Ҳукумати Чумхурии Тоҷикистон, Бонки миллии Тоҷикистон, Палатаи ҳисоби Чумхурии Тоҷикистон, Агентии амнияти химиявӣ, биологӣ, радиатсионӣ ва ядрои Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон, мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва мақомоти худидоракуни шаҳрак ва дехот ҳангоми амалӣ намудани фаъолияти ҳуқуқҷодкунӣ мунтазам санчиш ва назорат мекунад (*Қонуни ҶТ аз 19.07.2019 № 1632, аз 23.12.2021 № 1820, аз 03.01.2024 № 2024*).

2. Барои амалӣ намудани ваколати мазкур Вазорати адлияи Чумхурии Тоҷикистон ҳар се моҳ нақшай гузаронидани санчиши фаъолияти ҳуқуқҷодкунӣ вазоратҳо, кумитаҳои давлатӣ, мақомоти назди Президенти Чумхурии Тоҷикистон, мақомоти назди Ҳукумати Чумхурии Тоҷикистон, Бонки миллии Тоҷикистон, Палатаи ҳисоби Чумхурии Тоҷикистон, Агентии амнияти химиявӣ, биологӣ, радиатсионӣ ва ядрои Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон, мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва мақомоти худидоракуни шаҳрак ва дехотро тасдиқ менамояд. Нусхаи нақшай гузаронидани санчишҳо ба воситаи почта ба вазоратҳо, кумитаҳои давлатӣ, мақомоти назди Президенти Чумхурии Тоҷикистон, мақомоти назди Ҳукумати Чумхурии Тоҷикистон, Бонки миллии Тоҷикистон, Палатаи ҳисоби Чумхурии Тоҷикистон, Агентии амнияти химиявӣ, биологӣ, радиатсионӣ ва ядрои Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон, мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва мақомоти худидоракуни шаҳрак ва дехот, ки дар нақша дарҷ гардидаанд, фиристода мешавад (*Қонуни ҶТ аз 19.07.2019 № 1632, аз 23.12.2021 № 1820, аз 03.01.2024 № 2024*).

3. Вазорати адлияи Чумхурии Тоҷикистон дар сурати дастрас намудани маълумот оид ба қабули санади меъёрии ҳуқуқӣ бе риояи тартиби муқарраршуда ва ё бидуни бақайдигирии давлатӣ дар амал татбиқ намудани ин санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ аз ҷониби вазоратҳо, кумитаҳои давлатӣ, мақомоти назди Президенти Чумхурии Тоҷикистон, мақомоти назди Ҳукумати Чумхурии Тоҷикистон, Бонки миллии Тоҷикистон, Палатаи ҳисоби Чумхурии Тоҷикистон, Агентии амнияти химиявӣ, биологӣ, радиатсионӣ ва ядрои Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон, мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, мақомоти худидоракуни шаҳрак ва дехот, ҳуқуқ дорад санчиши ғайринақшавиро гузаронад (*Қонуни ҶТ аз 19.07.2019 № 1632, аз 23.12.2021 № 1820, аз 03.01.2024 № 2024*).

4. Дар сурати муайян намудани санади меъёрии ҳуқуқии умумиҳатмие, ки аз ҷониби вазоратҳо, кумитаҳои давлатӣ, мақомоти назди Президенти Чумхурии Тоҷикистон, мақомоти назди Ҳукумати Чумхурии Тоҷикистон, Бонки миллии Тоҷикистон, Палатаи ҳисоби Чумхурии Тоҷикистон, Агентии амнияти химиявӣ, биологӣ, радиатсионӣ ва ядрои Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон, мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва мақомоти худидоракуни шаҳрак ва дехот қабул гардида, ба қайди давлатӣ гирифта нашудаанд, Вазорати адлияи Чумхурии Тоҷикистон дар бораи беътибор доностани онҳо протокол тартиб дода, чопи онро дар нашрияи расмӣ таъмин менамояд (*Қонуни ҶТ аз 19.07.2019 № 1632, аз 23.12.2021 № 1820, аз 03.01.2024 № 2024*).

5. Барои риоя накарданӣ тартиби бақайдигирии давлатӣ ва мавриди амал қарор додани санадҳои меъёрии ҳуқуқии ҳусусияти умумиҳатмидошта аз ҷониби вазоратҳо, кумитаҳои давлатӣ, мақомоти назди Президенти Чумхурии Тоҷикистон, мақомоти назди Ҳукумати Чумхурии Тоҷикистон, Бонки миллии Тоҷикистон, Палатаи ҳисоби Чумхурии Тоҷикистон, Агентии амнияти химиявӣ, биологӣ, радиатсионӣ ва ядрои Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон, мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва мақомоти худидоракуни шаҳрак ва дехот шаҳсони мансабдори онҳо ба ҷавобгарии пешбининамудаи қонунгузории Чумхурии Тоҷикистон қашда мешаванд (*Қонуни ҶТ аз 19.07.2019 № 1632, аз 23.12.2021 № 1820, аз 03.01.2024 № 2024*).

Моддаи 92. Мураттабсозии санадҳои меъёрии ҳуқуқии Чумхурии Тоҷикистон

1. Маҷлиси Олии Чумхурии Тоҷикистон, Ҳукумати Чумхурии Тоҷикистон, Дастигоҳи ичроияи Президенти Чумхурии Тоҷикистон, Суди конститутсионии Чумхурии

Тоҷикистон, Суди Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Суди Олии иқтисодии Ҷумҳурии Тоҷикистон, судҳои вилоят ва шаҳру ноҳияҳо, инчунин Прокуратураи генералии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Агентии назорати давлатии молиявӣ ва мубориза бо коррупсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, Агентии назорати маводи нашъаовари назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Вазорати адлияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, Вазорати корҳои доҳилии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Кумитаи давлатии амнияти миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва соҳторҳои онҳо дар маҳалҳо уҳдадоранд мураттабсозии санадҳои меъёрии хуқуқиро тибқи Таснифи ягонаи умумиҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба роҳ монанд. Мақомоти мазкур нусхаҳои назоратии санадҳои меъёрии хуқуқии дар қисми 2 моддаи 9 Қонуни мазкур пешбинишударо пеш мебаранд ва саривақт ворид намудани тағириу иловаҳоро ба онҳо таъмин менамоянд.

2. Мақомоти давлатии дигар ва шахсони мансабдор уҳдадоранд мураттабсозии санадҳои меъёрии хуқуқие, ки ба соҳаи фаъолияти онҳо даҳл доранд, аз ҷумла санадҳои меъёрии хуқуқии қабулнамудаи худро тибқи Таснифи ягонаи умумиҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба роҳ монда, сари вақт ворид намудани тағириу иловаҳоро ба онҳо таъмин намоянд.

3. Ҳангоми мураттабсозӣ тағириу иловаҳои қабулгардида ба санади меъёрии хуқуқии амалкунанда бо роҳҳои зерин ворид карда мешаванд:

- ҳангоми ворид намудани тағириу иловаҳо ба қисми таркибии санади меъёрии хуқуқӣ, тағириу иловаҳо бо ҳарфҳои сиёҳ навишта шуда, дар охири он дар қавсайн намуди санади меъёрии хуқуқӣ, санаи қабул ва рақами он нишон дода мешаванд;

- ҳангоми дар таҳрири нав ифода намудани қисми таркибии санади меъёрии хуқуқӣ, он бо ҳарфҳои сиёҳ навишта шуда, дар охири он дар қавсайн намуди санади меъёрии хуқуқӣ, санаи қабул ва рақами он нишон дода мешавад;

- ҳангоми хориҷ намудани қисми таркибии санади меъёрии хуқуқӣ, дар тарафи рости он ба ҳарфҳои сиёҳ калимаҳои "хориҷ карда шуд" навишта шуда, дар қавсайн намуди санади меъёрии хуқуқӣ, санаи қабул ва рақами он нишон дода мешавад.

4. Мақомоти давлатӣ ва шахсони мансабдор уҳдадоранд, ки дастрасии санадҳои меъёрии хуқуқӣ ва тағириу иловаҳои ба онҳо воридшударо ба воҳидҳои соҳтории худ таъмин намоянд.

Моддаи 93. Махзани мутамаркази иттилооти хуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон

1. Махзани мутамаркази иттилооти хуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон низоми электронии мутамаркази иттилооти хуқуқӣ мебошад.

2. Санадҳои меъёрии хуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон бояд ба Махзани мутамаркази иттилооти хуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон дохил карда шаванд.

3. Пешбуруди Махзани мутамаркази иттилооти хуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистонро Вазорати адлияи Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ менамояд.

4. Санадҳои меъёрии хуқуқии ба Феҳристи баҳисобигирии давлатии санадҳои меъёрии хуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон воридшуда дар муҳлати 15 рӯз ба Махзани мутамаркази иттилооти хуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон дохил карда мешаванд.

5. Тартиби таъсис, пешбуруд ва ворид кардани иттилооти хуқуқии дигар ба Махзани мутамаркази иттилооти хуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистонро Вазорати адлияи Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян менамояд (*Қонуни ҶТ аз 03.01.2024 № 2024*).

БОБИ 12. МУҶАРРАРОТИ ИНТИҚОЛӢ ВА ХОТИМАВӢ

Моддаи 94. Муқаррароти интиқолӣ

1. Соҳтори таркибии санади меъёрии хуқуқие, ки то мавриди амал қарор додани Қонуни мазкур қабул ё тасдиқ карда шудааст, дар шакли аввала то қабул ё тасдиқ намудани он дар таҳрири нав нигоҳ дошта мешавад.

2. Дар мавриди ворид намудани тағириу иловаҳо ба санади меъёрии хуқуқие, ки то мавриди амал қарор додани Қонуни мазкур қабул ё тасдиқ карда шудааст, соҳтори таркибии он мумкин аст тағири дода нашуда, дар шакле ифода ёбад, ки ҳангоми қабул ё тасдиқи санади меъёрии хуқуқии мазкур амал мекард (*Қонуни ҶТ аз 19.07.2019 № 1632*).

**Моддаи 95. Дар бораи аз эътибор соқит донистани Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон
"Дар бораи санадҳои меъёрии хуқуқӣ"**

Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 26 марта соли 2009 "Дар бораи санадҳои меъёрии хуқуқӣ" (Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, с. 2009, № 3, мод. 99; с. 2010, № 3, мод. 152; с. 2011, № 6, мод. 442) аз эътибор соқит дониста шавад.

Моддаи 96. Тартиби мавриди амал қарор додани Қонуни мазкур

Қонуни мазкур пас аз интишори расмӣ мавриди амал қарор дода шавад.

Президенти
Ҷумҳурии Тоҷикистон Эмомалӣ Раҳмон
ш. Душанбе
30 майи соли 2017, № 1414